

ภาวะสังคมไทย

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2558

Social Situation and Outlook

ประเด็นหลัก

- ไตรมาสหนึ่งปี 2558 การจ้างงานลดลงร้อยละ 0.5 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.94 ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่หักด้วยเงินเพื่อแล้วเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีที่แล้วร้อยละ 4.6 ยังต้องติดตามในประเด็นผลกระทบรายได้เกษตรกร และการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้จบการศึกษาใหม่
- หนี้สินครัวเรือนชะลอตัวลงต่อเนื่อง แต่ยอดค้างชำระ 3 เดือนขึ้นไปเพิ่มขึ้นทั้งสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค สินเชื่อภายใต้การกำกับ และบัตรเครดิต
- การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ซึ่งแพร่ระบาดในประเทศอินเดียและฮ่องกงในช่วงต้นปีที่ผ่านมา และการระบาดของโรคติดต่อทางอาหารและน้ำในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนเหมาะกับการเจริญเติบโตของเชื้อโรคที่ปนเปื้อนในอาหารและน้ำ
- คดีอาญาโดยรวมลดลงอันเป็นผลจากการใช้แนวทางการรักษาความสงบเรียบร้อย การดูแลนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล การจัดระเบียบสังคม การปราบปรามนักค้ายาเสพติดรายใหญ่ การฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดไม่ให้วนกลับไปเสพติดซ้ำด้วยการสร้างอาชีพตามโครงการอาชีวะบำบัด ขณะที่การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกยังคงเพิ่มขึ้น แม้จะมีการใช้แผนบูรณาการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปี 2558 และในช่วงฤดูร้อนยังคงต้องเฝ้าระวังเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จมน้ำเสียชีวิต
- ไทยยังคงมุ่งมั่นต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง มีการดำเนินการในเรื่องสำคัญที่ทุกภาคส่วนบูรณาการการทำงาน โดยยึดหลักสากล สร้างความเป็นธรรมและร่วมบูรณาการให้สอดคล้องเพื่อนำไปสู่เป้าหมายทั้งด้านการดำเนินคดี การคุ้มครองช่วยเหลือ การป้องกัน การพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน

บทความพิเศษเรื่อง

“อาชีวะทวิภาคี: พลักร่วมสร้างกำลังคนคุณภาพ”

ปัจจุบันไทยประสบภาวะการขาดแคลนแรงงานทั้งในเรื่องปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะแรงงานฝีมือระดับกลาง ขณะที่กระแสการเรียกร้องการสร้างกำลังคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะการทำงานได้เป็นประเด็นสำคัญในประชาคมโลกมากขึ้น การจัดอาชีวศึกษาาระบบทวิภาคีเป็นแนวทางที่เกิดจากความร่วมมือของผู้ผลิตและผู้ใช้งาน มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้การทำงาน มีสมรรถนะและตรงกับความต้องการ รวมทั้งเป็นการสร้างเด็กและคนวัยทำงานให้มีทักษะชีวิตและทักษะการทำงานที่มากพอต่อการเผชิญโลกการทำงานในชีวิตจริง

สารบัญ

ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ	1
บทความพิเศษ	21

ส่วนแรก: ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ

- ไตรมาสหนึ่งปี 2558 การจ้างงานลดลงร้อยละ 0.5 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.94 แรงงานมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 41.7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่หักด้วยเงินเพื่อแล้วเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีที่แล้วร้อยละ 4.6
- หนี้สินครัวเรือน ณ สิ้นปี 2557 มีมูลค่า 10,432,529 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 สะท้อนตัวลง และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79.3 ต่อ GDP สำหรับไตรมาสแรกปี 2558 สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.6 สะท้อนตัวลง แต่ยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค สินเชื่อภายใต้การกำกับ และบัตรเครดิต เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.0 27.4 และ 22.0 ตามลำดับ
- ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 10.9 โดยผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ลดลงร้อยละ 23.3 ผู้ป่วยโรคปอดอักเสบลดลงร้อยละ 8.9 ขณะที่ยังต้องเฝ้าระวังการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแม้อัตราการคลอดจะลดลงแต่ยังอยู่ในระดับสูงและพบการตั้งครรภ์ซ้ำเพิ่มขึ้น
- คดีอาญาโดยรวมลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 14.6 คดียาเสพติดยังคงมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 82.9 ของคดีอาญารวม โดยลดลงร้อยละ 16 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินลดลงร้อยละ 10.3 คดีชีวิตร่างกายและเพศลดลงร้อยละ 0.3 เป็นผลจากการใช้แนวทางการรักษาความสงบเรียบร้อยโดยการจับกุมตัวตรวจค้น การดูแลนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล การปราบปรามนักค้ายาเสพติดรายใหญ่ การจัดระเบียบสังคม การฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดไม่ให้วนกลับไปเสพติดซ้ำด้วยการสร้างอาชีพตามโครงการอาชีพบำบัด
- อุบัติเหตุจราจรทางบกปรับ 14,031 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 มีผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 13.1 แม้จะมีการใช้แผนบูรณาการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2558 แต่การเกิดอุบัติเหตุและเสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นกว่าปี 2557 ร้อยละ 12.7 และ 11.7 ยังคงต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด การรณรงค์เมาขับอย่างเข้มข้น และสร้างพฤติกรรมการใช้ถนนอย่างแบ่งปันและมีน้ำใจ
- ไทยยังคงมุ่งมั่นต่อการแก้ไขปัญหาความทุกข์อย่างต่อเนื่องและจริงจัง มีการดำเนินการในเรื่องสำคัญที่ทุกภาคส่วนบูรณาการการทำงาน โดยยึดหลักสากล สร้างความเป็นธรรมและร่วมบูรณาการให้สอดคล้องเพื่อนำไปสู่เป้าหมายทั้งด้านการดำเนินคดีคุ้มครองช่วยเหลือเหยื่อ การป้องกัน กลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน รวมถึงการพัฒนาบริหารข้อมูล
- การพัฒนาและจัดเตรียมพื้นที่สีเขียวให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรในเมือง จะส่งผลดีต่อสภาพแวดล้อมเมือง คนเมืองมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย พบปะพูดคุย และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการลดภาวะโลกร้อน

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสหนึ่ง ปี 2558

	จำนวน (หน่วย : ล้านคน)					การเปลี่ยนแปลง (%YOY)						
	2557					2558	2557					2558
	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q1	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	
กำลังแรงงานรวม	38.5	38.4	38.8	38.6	38.6	38.3	-0.1	-0.9	0.3	-0.2	-0.5	
1. ผู้มีงานทำ	37.8	37.8	38.4	38.3	38.1	37.6	-0.4	-1.2	0.3	-0.1	-0.4	
(การทำงานต่ำกว่าระดับ)*	0.3	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	-10.0	17.2	-10.6	-16.4	-6.4	
1.1 ภาคเกษตร	12.0	12.4	13.5	13.0	12.7	11.5	1.0	-2.9	-2.2	-4.9	-2.4	
1.2 นอกภาคเกษตร	25.8	25.4	24.9	25.2	25.3	26.1	-1.0	-0.3	1.7	2.5	0.7	
- อุตสาหกรรมการผลิต	6.4	6.3	6.3	6.5	6.4	6.5	-0.8	1.9	1.0	4.4	1.6	
- ก่อสร้าง	2.4	2.4	2.1	2.2	2.3	2.5	-7.2	-6.4	-3.0	-2.6	-5.0	
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.4	6.2	6.1	6.1	6.2	6.2	-1.5	-2.7	3.2	0.4	-0.2	
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.6	2.6	2.5	2.6	2.6	2.7	-2.0	-1.9	4.6	4.7	1.2	
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.3	5.4	4.9	5.3	4.2	
- การศึกษา	1.2	1.2	1.1	1.2	1.2	1.2	-5.4	1.6	1.1	1.7	-0.4	
- อื่นๆ	5.6	5.7	5.5	5.6	5.6	5.9	3.1	2.0	0.8	3.4	2.3	
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.3	0.4	0.3	0.2	0.3	0.4	26.5	33.9	4.5	-7.5	14.5	
อัตราการว่างงาน(%)	0.89	1.00	0.84	0.61	0.84	0.94	-0.1	-0.9	0.3	-0.2	6.4	
3. แรงงานอยู่ฤดูกาล	0.3	0.2	0.1	0.1	0.1	0.3	12.5	3.7	36.2	-5.3	8.2	
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน(%)	0.8	0.6	0.2	0.3	0.5	0.8						
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	44.7	47.6	47.8	47.5	46.9	43.6	-3.7	-1.9	0.1	0.1	-1.3	
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (ทุกสถานภาพ)	42.7	44.3	44.9	44.5	44.1	41.7	-3.6	-2.5	-0.4	-0.3	-1.7	
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า10ชม.**	0.9	0.7	0.4	0.4	0.6	1.1	7.6	-8.7	-15.8	-27.5	-9.2	
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.1	0.1	0.04	0.05	0.06	0.1	-45.5	0.5	-25.3	-42.2	-32.0	
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	0.8	0.6	0.4	0.4	0.5	1.0	17.0	-9.7	-14.6	-25.1	-5.9	
5.2 ผู้ทำงานน้อยกว่า15ชม.**	7.9	5.7	5.2	5.6	6.1	8.7	4.4	-0.7	-7.8	0.4	-0.5	
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.3	0.3	0.2	0.2	0.3	0.3	-10.0	17.2	-10.6	-16.4	-6.4	
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	7.6	5.5	4.9	5.3	5.8	8.4	5.0	-1.5	-7.7	1.3	-0.3	
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม.ขึ้นไป	25.9	28.0	28.9	28.5	27.8	25.0	-2.9	-2.5	1.2	-0.6	-1.2	
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม.ขึ้นไป	9.1	9.7	10.3	9.7	9.7	8.3	-20.5	-20.0	-7.6	-7.0	-14.1	
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง	0.4	0.3	0.1	0.1	0.2	0.4	-5.8	3.0	3.6	-22.0	-5.3	
อัตราการว่างงานแฝง(%)	1.0	0.8	0.3	0.4	0.6	1.0						

หมายเหตุ: * ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)
ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์** และต้องการทำงานเพิ่ม และผู้รอฤดูกาล
อัตราการว่างงานแฝง = ผู้ว่างงานแฝง/กำลังแรงงาน
** นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การจ้างงานลดลง อัตราการว่างงานต่ำ รายได้ยังเพิ่มขึ้น

การจ้างงานลดลง ไตรมาสที่หนึ่งปี 2558 ผู้มีงานทำ 37,611,521 คน ลดลงร้อยละ 0.5 โดยสภาพภูมิอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยหลายพื้นที่ที่ประสบภาวะภัยแล้ง ประกอบกับเป็นช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยว และการปรับตัวของการเพาะปลูกข้าวที่ลดลง หลังจากยุติมาตรการจํานําข้าว ทำให้ผู้มีงานทำภาคเกษตรลดลงร้อยละ 4.4 จากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว และมีผู้รอฤดูกาลเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 ขณะที่การจ้างงานภาคนอกเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 ตามการฟื้นตัวของภาคการผลิต ก่อสร้างและโรงแรมและภัตตาคาร ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นในสาขาการผลิตร้อยละ 1.2 การก่อสร้างร้อยละ 1.9 โรงแรมและภัตตาคารร้อยละ 2.3 การขนส่งร้อยละ 0.2 การศึกษาร้อยละ 3.5 ขณะที่การขายส่งขายปลีกลดลงร้อยละ 2.6

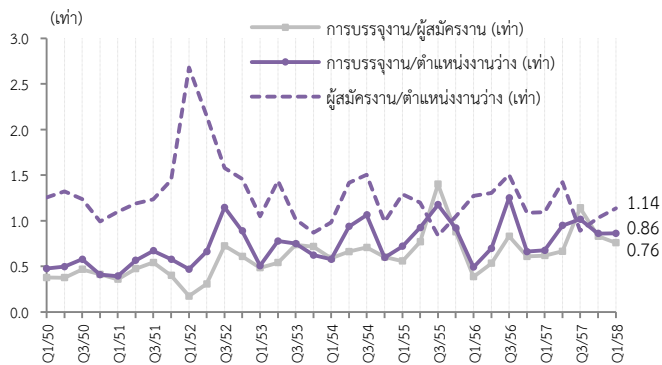
อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ไตรมาสแรกของปี 2558 มีผู้ว่างงาน 361,297 คน อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.94 ใกล้เคียงกับอัตราการว่างงานร้อยละ 0.89 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว โดยการว่างงานของกลุ่มที่เคยทำงานมาก่อนมีจำนวน 197,138 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 สำหรับการว่างงานในกลุ่มผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อนมีจำนวน 164,159 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่แล้ว สอดคล้องกับการเอาประโยชน์ทดแทนในกรณีการว่างงานที่

ตาราง 2 ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

ผู้รับประโยชน์ ทดแทน	2556	2557					2558
	ทั้งปี	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
รวม (คน)	525,762	575,019	135,894	165,612	144,939	128,574	149,967
ลาออก	452,482	507,990	118,397	148,257	128,971	112,365	130,769
เลิกจ้าง	73,280	67,029	17,497	17,355	15,968	16,209	19,198
รวม (%)	-2.4	9.4	5.6	14.3	7.6	9.4	10.4
ลาออก	2.0	12.3	10.2	16.4	9.8	12.1	10.4
เลิกจ้าง	-22.7	-8.5	-17.7	-0.9	-7.5	-6.1	9.7

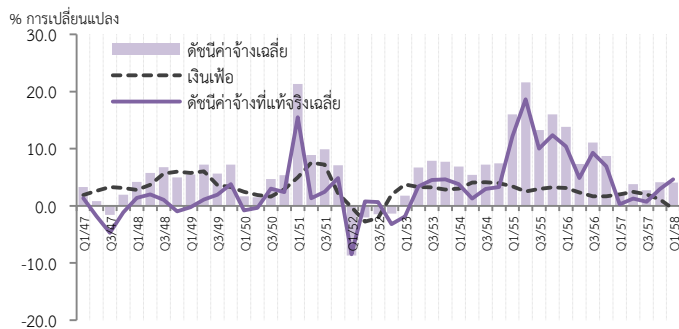
ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

แผนภาพ 1 สถานการณ์ตลาดแรงงาน

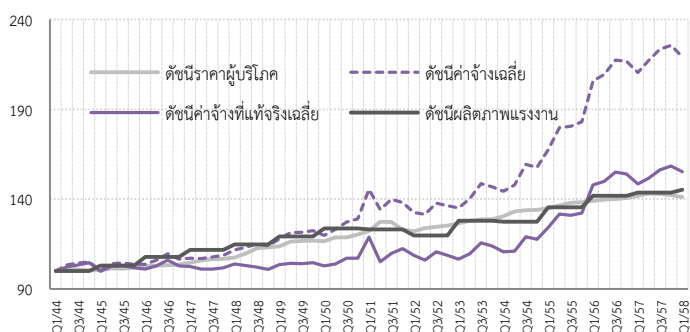
ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

แผนภาพ 2 การเปลี่ยนแปลงค่าจ้าง และเงินเฟ้อ

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 3 ดัชนีค่าจ้างเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภค

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สศช., สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เพิ่มขึ้น ซึ่งมีจำนวน 149,967 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.4 โดยเป็นการเลิกจ้างจำนวน 19,198 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 ขณะที่เป็นการลาออกจำนวน 130,769 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.4

จำนวนชั่วโมงการทำงานลดลง ชั่วโมงการทำงาน (ทุกสถานภาพ) เฉลี่ยเท่ากับ 41.7 ชั่วโมงต่อคนต่อสัปดาห์ต่ำสุดในช่วง 9 ไตรมาส และเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันปีที่แล้วลดลงร้อยละ 2.2 โดยชั่วโมงการทำงานลดลงในทุกสาขาการผลิต สอดคล้องกับการใช้กำลังการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ยังอยู่ในระดับร้อยละ 62 ซึ่งเป็นระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยแนวโน้มที่อยู่ในประมาณร้อยละ 65 ขณะที่ภาคเกษตรประสบปัญหาภัยแล้ง แรงงานภาคเกษตรไม่สามารถทำงานได้เต็มที่

โอกาสในการหางานทำน้อยลง ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างคิดเป็น 1.14 เท่า เพิ่มขึ้นจาก 1.09 เท่าในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ขณะที่สัดส่วนของการจ้างงานต่อตำแหน่งงานว่างและการจ้างงานต่อผู้สมัครงานเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 และ 0.76 ตามลำดับ เทียบกับ 0.68 และ 0.62 ตามลำดับในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ทั้งนี้ผู้ประกอบการยังชะลอการขยายตำแหน่งงานเนื่องจากความกังวลต่อสถานการณ์และการลดคำสั่งซื้อ แต่เนื่องจากผู้สมัครงานที่มีมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสเลือกรับคนที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการมากขึ้น

ค่าจ้างแรงงานแท้จริงเพิ่มขึ้น รายได้แรงงานภาคเอกชนเฉลี่ยเท่ากับ 11,678 บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.1 แต่เงินเฟ้อที่ติดลบเฉลี่ยร้อยละ 0.5 ทำให้รายได้แรงงานภาคเอกชนแท้จริงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.6 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3 ในไตรมาสเดียวกันปี 2557 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าจ้างแรงงานภาคเกษตรและนอกเกษตร พบว่าค่าจ้างแรงงานแท้จริงภาคเกษตรลดลงร้อยละ 0.3 ขณะที่ภาคนอกเกษตรได้รับค่าจ้างแรงงานแท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 ผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2

การยื่นพินิจสัญญาจ้างแรงงานต่างด้าวล่าช้า และยังคงเฝ้าระวังการลักลอบทำงานโดยผิดกฎหมาย โดยได้มีการขยายเวลาการยื่นขอพินิจสัญญาจ้างจากเดิมที่สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2558 เป็นภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2558 โดยจากผลการดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) พบว่า มีแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติมาขึ้นทะเบียน 1,626,235 คน มีผู้ยื่นพินิจสัญญาจ้างไปแล้ว 537,596 คน และมีผู้ผ่านการพินิจสัญญาจ้างเพียง 16,394 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 21 พฤษภาคม 2558) ดังนั้น ควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการนำแรงงานต่างด้าวมาแจ้งพินิจสัญญาจ้างก่อนการสิ้นสุดระยะเวลาการยื่นพินิจสัญญาจ้าง

ตาราง 3 การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว และการยื่นพิสูจน์สัญชาติ

สัญชาติ	การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว (คน)	ยื่นพิสูจน์สัญชาติ (คน)	ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ (คน)*
พม่า	664,449	184,976	16,394
กัมพูชา	738,947	258,257	
ลาว	222,839	94,363	
รวม	1,626,235	537,596	16,394

หมายเหตุ: สถานทูตแจ้งรายชื่อแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการตรวจสัญชาติ
ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 21 พฤษภาคม 2558)

สำหรับการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงาน
ประมงทะเล ในระยะสั้นได้มีการเปิดจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเลตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2558 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2558 สำหรับระยะยาวจะมีการนำเข้าแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายต่อไป¹ ทั้งนี้ จากผลการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเล (22 จังหวัด) ระหว่างวันที่ 1 เมษายน–18 พฤษภาคม 2558 พบว่า มีแรงงานต่างด้าวมายื่นจดทะเบียนทั้งสิ้น 32,830 คน

ระยะต่อไปมีประเด็นที่ต้องติดตามและเฝ้าระวัง ได้แก่

(1) ผลกระทบด้านรายได้ของแรงงาน

● ผลกระทบจากภัยแล้ง ในปี 2558 เริ่มมีสัญญาณความรุนแรงของภาวะภัยแล้งที่เกิดขึ้นเร็วกว่าปกติ โดยตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม 2557–21 พฤษภาคม 2558 จังหวัดที่ได้รับผลกระทบ 36 จังหวัด 249 อำเภอ 1,379 ตำบล 12,364 หมู่บ้าน (คิดเป็นร้อยละ 16.47 จากจำนวน 74,965 หมู่บ้านทั่วประเทศ) ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการจ้างงานและรายได้ของเกษตรกร โดยปัจจุบันค่าจ้างแรงงานภาคเกษตรอยู่ที่เฉลี่ยประมาณ 5,700 บาทต่อคนต่อเดือน เมื่อเทียบกับค่าจ้างแรงงานนอกภาคเกษตรซึ่งประมาณ 12,500 บาทต่อคนต่อเดือน ต่ำกว่าประมาณ 1 เท่า ดังนั้น เมื่อการจ้างงานภาคเกษตรลดลง ประกอบกับผลผลิต และราคาสินค้าเกษตรลดลง จะยิ่งซ้ำเติมปัญหารายได้ของครัวเรือนเกษตรกรและลูกจ้างเกษตรกรที่ค่อนข้างต่ำอยู่แล้ว

ทั้งนี้ ภาครัฐได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 14 ตุลาคม 2557 และวันที่ 18 พฤศจิกายน 2557 อนุมัติกรอบวงเงินเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งปี 2557/58 วงเงิน 1,582.06 ล้านบาท และมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 27 มกราคม 2558 อนุมัติให้ดำเนินโครงการสร้างรายได้และพัฒนาการเกษตรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง² โดยมีพื้นที่เกษตรกรคาดว่าจะได้รับผลกระทบภัยแล้งปี 2557/2558 จำนวน 3,051 ตำบล 58 จังหวัด

ตาราง 4 การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในประเภทกิจการประมงทะเล

สัญชาติ	การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว (คน)
พม่า	19,322
กัมพูชา	12,863
ลาว	645
รวม	32,830

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2558)

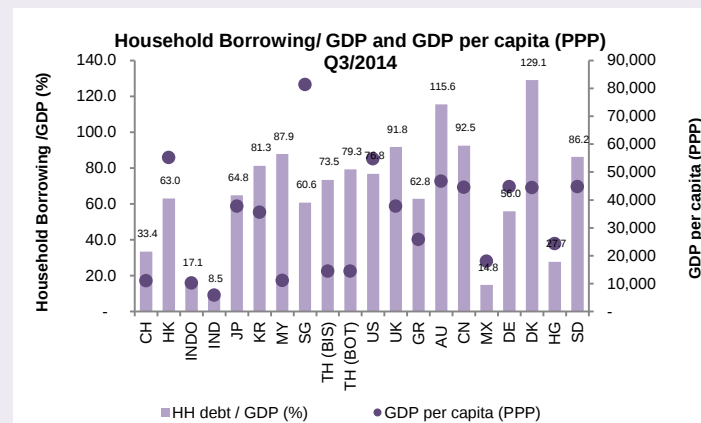
ผลการดำเนินงานโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี 2557/2558				
กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)	แผนการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
มาตรการหลัก 1.การจ้างแรงงาน (ชป.) กลุ่มเจ้าพระยา กลุ่มน้ำแม่กลอง	1,466	46,408 ราย 37,357 ราย 9,051 ราย	45,251 ราย 37,183 ราย 8,068 ราย	ข้อมูล 23 เม.ย.58
มาตรการเสริม 1.ส่งเสริมอาชีพคู่สัตว์ 2.ส่งเสริมอาชีพประมง 3.ฝึกอบรมด้านเกษตร 4.สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว 5.ฝึกอบรม (กศน.) 6.สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชยอด 6.1 พ.ท.ที่เกษตรกรแจ้งความ ต้องการโครงการภัยแล้ง 6.2 พ.ท.ดำเนินการโครงการปลูก พืชของกรมพัฒนาที่ดิน	40.30 8.61 15.90 50.00 1.25 n/a	13,389 ราย 3,574 ราย 17,804 ราย 150,000 ไร่ 1,385 ราย 148,455 ไร่ 45,480 ไร่ 102,975 ไร่	อบรมแล้ว 13,361 ราย อบรมแล้ว 3,111 ราย อบรมแล้ว 18,021 ราย แจกเมล็ดพันธุ์และปลูก ครบแล้ว 150,000 ไร่ อบรมแล้ว 1,273 ราย แจกเมล็ดพันธุ์แล้ว 36,314 ไร่ อยู่ระหว่างดำเนินการ	ข้อมูล 16 เม.ย.58 ข้อมูล 30 มี.ค. 58 ข้อมูล 8 เม.ย.58 ข้อมูล 8 เม.ย.58 ข้อมูล 2 เม.ย.58 ข้อมูล 26 มี.ค. 58
ที่มา: ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์				

¹ การแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยการนำเข้าแรงงานประมงต่างด้าวถูกกฎหมายตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอ 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การลงทะเบียนแรงงาน นายจ้าง และรวบรวมความต้องการแรงงานประมง (2) การรับสมัครแรงงานไทยและการอนุมัตินำเข้าแรงงานต่างด้าว (3) การคัดเลือกบริษัทจัดหางานที่ถูกกฎหมายกรณินำเข้าแรงงานต่างด้าว (4) การนำเข้าแรงงานต่างด้าว สมาคมการประมงแห่งประเทศไทยในฐานะตัวแทนสมาชิก หรือนายจ้างประมง ประสานการดำเนินงานกับบริษัทจัดหางาน (5) การดูแลแรงงานประมงก่อนลงเรือ โดยการปฐมูนิเทศ ชี้แจงข้อปฏิบัติให้แรงงานทราบ (6) การควบคุมตรวจติดตามเรือประมงและแรงงานบนเรือ และ (7) การลงทะเบียนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ

² โครงการที่เสนอต้องเป็นการพัฒนาการเกษตรที่มุ่งให้เกิดการใช้แรงงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ในกิจกรรมด้านการเกษตร 4 ลักษณะ แก่เกษตรกรในชุมชน ได้แก่ (1) การจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของชุมชน (2) การผลิตทางการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตเกษตรเพื่อสร้างรายได้ในฤดูแล้ง (3) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และ (4) การจัดการเพื่อลดความสูญเสียผลผลิตทางการเกษตร โดยให้ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกด.) เป็นองค์กรตัวแทนของชุมชนในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ มีคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับต่างๆ ทำหน้าที่กลั่นกรอง อนุมัติโครงการ แนะนำ ตรวจสอบ ติดตาม กำกับกับการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย หน่วยงานหลัก 3 หน่วยงาน คือ มหาตไทย กลาโหม และเกษตรจังหวัดเป็นเลขานุการ

เปรียบเทียบสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนไทยกับประเทศต่างๆ

- ประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศมีสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP สูงเกือบเท่าตัวหรือมากกว่า อาทิ เดนมาร์ก ออสเตรเลีย แคนาดา และอังกฤษ สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 129.1 115.6 92.5 และ 91.8 ตามลำดับ
- ในภูมิภาคเอเชีย หนี้สินครัวเรือนต่อ GDP ของประเทศไทยสูงเป็นอันดับที่สาม รองลงมาจากประเทศมาเลเซียร้อยละ 87.9 เกาหลีใต้ร้อยละ 81.3 และไทย ร้อยละ 79.4 ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นฮ่องกง และสิงคโปร์ มีสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 64.8 63.0 และ 60.6 ตามลำดับ
- ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของหนี้สินครัวเรือน ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย รายได้ และกฎระเบียบ โดยอัตราดอกเบี้ยแท้จริงที่สูงขึ้น (หรือลดลง) จะทำให้ภาระหนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น (หรือลดลง) รายได้แท้จริงที่เพิ่มขึ้น (ลดลง) ก็จะทำให้ครัวเรือนมีความสามารถในการใช้จ่ายใช้สอยและชำระหนี้เพิ่มขึ้น (ลดลง) ขณะที่กฎระเบียบที่ผ่อนปรนและยืดหยุ่นก็จะช่วยให้มีการจัดการบริหารหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ที่สูง อาจไม่ได้ส่งผลกระทบที่รุนแรงเสมอไป แต่หนี้ครัวเรือนอาจกลายเป็นข้อจำกัดต่อการสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป็นข้อจำกัดต่อการใช้นโยบายกระตุ้นการใช้จ่ายภาคเอกชนโดยเฉพาะในภาวะที่เศรษฐกิจชะลอตัว นอกจากนี้ หากการคุ้มครองทางสังคมอ่อนแอ และเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น การเจ็บป่วย/อุบัติเหตุ/ภัยพิบัติมากระทบ เป็นต้น ก็จะส่งผลให้ครัวเรือนที่เป็นหนี้มีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์มากกว่ากลุ่มอื่น โดยเฉพาะครัวเรือนที่ไม่มีภาระสมการออม และนำไปสู่การเกิดเป็นปัญหาสังคมอื่นๆ ได้ ทั้งอาชญากรรม ยาเสพติด เป็นต้น)

Source: Bank of International Settlement (BIS, Q3/2014)

World Bank, IMF, CEIC, Bank of Thailand, NESDB, 2014

ตาราง 5 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อจากสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นระยะเวลา	2552	2553	2554	2555	2556	2557
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	5.55	6.37	7.41	8.77	9.79	10.43
(%YOY)	10.0	14.7	16.9	18.0	11.4	6.5
- สถาบันรับฝากเงิน	11.6	16.3	16.9	16.9	10.4	6.6
- สถาบันการเงินอื่น	-0.3	3.5	16.8	27.1	18.5	6.1
สัดส่วนต่อ GDP (CVM)	57.5	59.0	65.9	71.1	75.9	79.3
สัดส่วนต่อ GDP (ฐานปี 1988)	61.4	63.0	70.6	77.3	82.3	85.9

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 6 การเปลี่ยนแปลงการให้สินเชื่อคงค้างอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์

ณ สิ้นระยะเวลา	สัดส่วน (%)*	2555	2556	2557	2558 Q1
สินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล	100.0	21.6	11.5	7.4	7.6
- ซื้อที่ดิน	1.0	-12.1	10.0	3.9	4.8
- เพื่อที่อยู่อาศัย	47.4	12.4	12.6	12.3	11.8
- อสังหาริมทรัพย์เพื่อการอื่นๆ	0.1	-4.0	50.4	11.2	18.4
- ซื้อรถยนต์	24.6	33.9	8.4	-3.4	-4.0
- การศึกษา	0.0	-5.7	47.3	8.2	7.1
- เดินทางไปต่างประเทศ	0.0	-12.4	-8.4	12.6	12.7
- บริโภคอื่นๆ	26.1	29.4	13.1	10.5	12.4

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

* สัดส่วนใน Q1/2558

- แม้ว่าเศรษฐกิจจะเริ่มปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการยังคงชะลอการลงทุนลง โดยในไตรมาสแรกปี 2558 ชั่วโม่งการทำงานในภาคการผลิตเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.2 และภาคบริการลดลงร้อยละ 1.8 โดยผู้ที่ทำงานมากกว่า 40 ชั่วโมงขึ้นไปในภาคการผลิต และบริการมีจำนวนลดลงร้อยละ 2.4 และ 1.8 ตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่าจำนวนผู้ทำงานต่ำระดับในภาคการผลิต และบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.6 และ 4.6 ตามลำดับ ซึ่งมีนัยต่อรายได้ของแรงงานโดยเฉพาะแรงงานที่อาศัยรายได้จากการทำงานล่วงเวลาเป็นรายได้เสริมเพื่อการดำรงชีพอย่างมีคุณภาพรวมถึงเพื่อการจ่ายคืนภาระหนี้สิน

(2) แรงงานจบใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยในปี 2558 คาดว่าจะมีผู้จบการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาถึงระดับปริญญาตรีรวม 2,137,424 คน และคาดว่าจะมีผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานประมาณ 637,610 คน เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.9 21.5 และ 14.7 ตามลำดับ ซึ่งในปี 2557 ที่ผ่านมามีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีอัตราการว่างงานสูงสุดร้อยละ 1.54 โดยเฉพาะผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสายสังคมศาสตร์ อาทิ สาขาวารสารศาสตร์และสารสนเทศว่างงานร้อยละ 2.77 ศิลปกรรมศาสตร์ว่างงานร้อยละ 2.76 มนุษยศาสตร์ว่างงานร้อยละ 2.71 เนื่องจากเป็นสาขาที่มีการผลิตกำลังคนที่เกินความต้องการของตลาดมาต่อเนื่อง ขณะที่ผู้ประกอบการก็ระมัดระวังการเพิ่มขึ้นของต้นทุนทำให้เลือกจ้างเฉพาะแรงงานที่มีคุณสมบัติและความสามารถตรงกับความต้องการของกิจการ

(3) การแข่งขันทางธุรกิจที่สูงขึ้น ประกอบกับการขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพ ทำให้เกิดแนวโน้มการแย่งแรงงานที่มีคุณภาพในภาคธุรกิจบริการและอุตสาหกรรม ขณะที่แรงงานระดับปฏิบัติในสายการผลิตมีแนวโน้มกดดันมากขึ้น จากคำสั่งซื้อสินค้าลดลงทำให้ผู้ประกอบการลดชั่วโมงการผลิตลง รวมถึงการย้ายฐานการผลิตของผู้ประกอบการบางธุรกิจไปยังประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการย้ายโรงงานไปพื้นที่ชายแดน เพื่อใช้ประโยชน์จากแรงงานที่มีอัตราค่าจ้างต่ำกว่า ทำให้มีการลดจำนวนพนักงานโดยเฉพาะพนักงานขับคอนแทรคหรือการมีโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด เป็นต้น แม้จะยังไม่ส่งผลให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นมาก หากเศรษฐกิจยังฟื้นตัวได้ช้าและใช้ระยะเวลานาน ก็อาจจะมีผลต่ออัตราการว่างงานได้และมีผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือนและต่อเนื่องถึงคุณภาพชีวิตของแรงงาน

(4) การเตรียมคนเพื่อรองรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอนาคต ทั้งนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทยที่จะเกิดขึ้นในช่วงปี 2558-2565 อาทิ การสร้างระบบขนส่งระบบราง (รถไฟฟ้าความเร็วสูง รถไฟรางคู่)

ตาราง 7 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ณ สิ้นระยะเวลา	2555	2556	2557	2558 Q1
หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ล้านบาท)	56,583	71,612	83,451	92,426
(%YOY)	20.5	26.6	16.5	17.0
สัดส่วนต่อ NPLs รวม	22.3	26.9	30.0	31.0
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	1.9	2.2	2.4	2.6

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 8 สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและบัตรเครดิต

ณ สิ้นระยะเวลา	2555	2556	2557	2558 Q1
สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ				
(1) ยอดสินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	251,549	299,142	312,851	313,085
%YOY	18.0	18.9	4.6	4.7
(2) สินเชื่อผิดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไป	7,491	10,920	14,238	15,469
%YOY	28.1	45.8	30.4	27.4
(2) / (1) (ร้อยละ)	3.0	3.7	4.6	4.9
สินเชื่อบัตรเครดิต				
(1) ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต (ล้านบาท)	261,553	290,425	318,141	292,427
%YOY	14.3	11.0	9.5	8.7
(2) ยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป	5,054	6,638	8,316	8,933
%YOY	3.2	31.3	25.3	22.0
(2) / (1) (ร้อยละ)	1.9	2.3	2.6	3.1

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

เป็นต้น จะทำให้มีความต้องการแรงงานโดยเฉพาะวิศวกรและช่างเทคนิคด้านต่างๆ เช่น ไฟฟ้า อิเลคทรอนิกส์ ก่อสร้างสำรวจ เป็นต้น เป็นจำนวนมากทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น การเตรียมกำลังคนเพื่อรองรับโครงการดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนและการดำเนินการผลิตกำลังคนล่วงหน้าเพื่อให้มีแรงงานที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการและงานที่จะเกิดขึ้น

หนี้สินครัวเรือน: การผิ่ดนัดชำระหนี้เพิ่มขึ้น

ณ สิ้นไตรมาสที่สี่ ปี 2557 หนี้สินครัวเรือนเท่ากับ 10,432,529 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 สะท้อนตัวลงมากเมื่อเทียบกับการเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.9 18.0 และ 11.4 ในช่วงปี 2554–2556 ตามลำดับ แต่เมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่อ GDP ยังสูงขึ้นต่อเนื่องเป็นร้อยละ 79.3³ จากร้อยละ 75.9 ในปี 2556 และร้อยละ 71.1 ในปี 2555

แนวโน้มหนี้สินครัวเรือนชะลอตัวลง ณ สิ้นไตรมาสแรกปี 2558 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.6 สะท้อนตัวลงเมื่อเทียบกับการเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.7 ในไตรมาสเดียวกันปีที่แล้ว โดยหนี้สินที่ก่อให้เกิดสินทรัพย์ และกึ่งสินทรัพย์ (ที่ดิน ที่อยู่อาศัย และรถยนต์และรถจักรยานยนต์) เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 สะท้อนตัวลงเมื่อเทียบกับการเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.5 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ส่วนหนึ่งเนื่องจากการก่อหนี้เพื่อซื้อรถยนต์ลดลงต่อเนื่องร้อยละ 4.0 จากการปล่อยสินเชื่อไปก่อนหน้านี้ในช่วงที่มีมาตรการคิ่่นภาษีรถยนต์คันแรก ทำให้เกิดอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นเกินความเป็นจริง สำหรับหนี้เพื่อการบริโภคอื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.4 สะท้อนลงจากร้อยละ 17.6 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว

มูลค่าหนี้เสียเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ณ สิ้นไตรมาสแรกปี 2558 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีมูลค่า 92,426 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.0 และมีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมร้อยละ 2.6 สินเชื่อภายใต้การกำกับผิ่ดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.4 คิดเป็นมูลค่า 15,469 ล้านบาท และเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.9 ของสินเชื่อภายใต้การกำกับรวมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ยอดคงค้างชำระบัตรเครดิตเกิน 3 เดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.0 คิดเป็นมูลค่า 8,933 ล้านบาท และเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.1 ต่อยอดคงค้างรวมเป็นการเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือน รัฐบาลมีมาตรการบรรเทาผลกระทบปัญหาหนี้สินครัวเรือน โดยมีโครงการปลดหนี้ ปรับโครงสร้างหนี้ และขยายระยะเวลาชำระหนี้สำหรับเกษตรกร การชะลอการฟ้องร้องดำเนินคดี การพักหนี้และการลดดอกเบี้ยสำหรับหนี้สินครู การจัดตั้งนาโนไฟแนนซ์และ

ความคืบหน้ามาตรการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนรายย่อย (นาโนไฟแนนซ์)

- กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยได้ร่วมกันจัดทำมาตรการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนรายย่อย (สินเชื่อ Nano-Finance) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ และสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากการเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดจากเจ้าหนี้อกกระทบได้ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยอำนาจ พ.ร.บ. ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 เพื่อให้ผู้ประกอบการสินเชื่อนาโนไฟแนนซ์เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมกับประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ) ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2557 และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดสถาบันการเงินและอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2557 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อนาโนไฟแนนซ์
- มาตรการดังกล่าวมุ่งเน้นการให้สินเชื่อรายย่อยแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยเพื่อนำไปประกอบอาชีพภายใต้วงเงินไม่เกิน 100,000 บาทต่อราย โดยการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้นั้นจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ด้วย และต้องมีทรัพย์สินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกัน โดยในส่วนของผู้ประกอบธุรกิจนั้นสามารถเรียกเก็บดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี (Effective rate) และต้องดำรงอัตราส่วนหนี้สินรวมทั้งสินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio : D/E) ไม่เกิน 7 เท่าตลอดระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจเว้นแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาผ่อนผันเป็นรายกรณี สามารถปล่อยสินเชื่อได้ไม่เกิน 400 ล้านบาท ผู้ประกอบธุรกิจต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดซึ่งได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรี ต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาทและห้ามทำการรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป และการดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อ Nano-Finance นั้น จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย
- ความคืบหน้าปัจจุบันมีธุรกิจนาโนไฟแนนซ์ได้รับใบอนุญาต 5 ราย ประกอบด้วย บริษัท เงินสดทันใจ จำกัด, บริษัท ไทยเอส แคปปิตอล จำกัด, บริษัท แมคคาเล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน), บริษัท สหไฟบูลย์ (2558) จำกัด และบริษัท โอว่า แอนด์ โอฟูล จำกัด (มหาชน) และยังมีอยู่อีก 16 บริษัทที่ยื่นคำขอ (ข้อมูล ณ วันที่ 22 เมษายน 2558)

³ เปรียบเทียบกับ GDP แบบลูกโซ่ ทั้งนี้หากเปรียบเทียบกับ GDP ปีฐาน 1988 สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP จะเท่ากับร้อยละ 85.9

โครงการแก้ไขปัญหานี้ในระบบ และโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย

ทั้งนี้ การเปิดดำเนินการของธุรกิจนาโนไฟแนนซ์ซึ่งเป็นช่องทางเพื่อแก้ไขปัญหานี้ให้กับผู้กู้รายย่อยอาจส่งผลให้มูลค่าของการกู้ยืมในระบบปรากฏในระบบบัญชีหนี้สินครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องติดตามผลการดำเนินงานของธุรกิจนาโนไฟแนนซ์ในระยะต่อไป อย่างไรก็ตาม การกู้ยืมเงินในระบบที่ถูกนำเข้าสู่ระบบบัญชีหนี้สินครัวเรือน ก็จะทำให้มีการบริหารจัดการและการติดตามอย่างเป็นระบบมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้การตรวจสอบและการคุ้มครองลูกหนี้สามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง และมีความเป็นธรรมกับลูกหนี้มากขึ้น

ตาราง 9 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

(หน่วย : ราย)

โรค เฝ้าระวัง	2557				2558	%YOY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/58
ปอดอักเสบ	60,599	38,215	56,775	45,121	55,222	-8.9
ไข้เลือดออก	4,953	8,222	16,554	11,270	7,413	49.7
มือ เท้า ปาก	9,662	19,732	27,792	8,649	8,741	-9.5
ไข้หวัดใหญ่	30,899	11,178	16,146	15,842	23,696	-23.3
บิด	2,326	2,261	2,050	1,469	1,640	-29.5
หัด	340	321	313	210	223	-34.4
ฉีหนู	393	462	774	634	257	-34.6
ไข้สมองอักเสบ	140	143	153	158	165	17.9
อหิวาตกโรค	2	2	6	2	2	-
ไข้กาฬหลังแอ่น	4	3	2	5	4	-
พิษสุนัขบ้า	2	1	2	1	2	-
รวม	109,320	80,540	120,567	83,361	97,365	-10.9
อัตราต่อ ประชากรแสนคน	170.6	125.7	188.2	130.1	149.5	

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2557 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2558

ข้อมูลปี 2558 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ณ วันที่ 12 พฤษภาคม 2558

ที่มา: สำนักโรคติดต่อฯ กระทรวงสาธารณสุข

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังโรค ไข้เลือดออก

ไตรมาสแรกของปี 2558 มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 97,365 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 10.9 โดยผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ลดลงร้อยละ 23.3 และผู้ป่วยโรคปอดอักเสบลดลงร้อยละ 8.9 แต่พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 49.7 จาก 4,953 รายในไตรมาสแรกปี 2557 เป็น 7,413 รายในไตรมาสนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากสภาพอากาศที่อุณหภูมิสูงขึ้นพร้อมทั้งมีฝนตกในหลายพื้นที่ทำให้เกิดแอ่งน้ำขังหรือมีน้ำขังตามภาชนะต่างๆ จนกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของยุง และโรคไข้เลือดออกจะระบาดมากยิ่งขึ้นในช่วงฤดูฝนของทุกปี ดังนั้น จึงต้องเร่งกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์และลูกน้ำยุงลายเพื่อลดจำนวนพาหะนำโรคให้เหลือน้อยที่สุดโดยเฉพาะการป้องกันในบ้านของตนเอง ซึ่งเป็นมาตรการที่ทุกคนสามารถทำได้ โดยการปิดภาชนะน้ำก้นน้ำให้มิดชิด เปลี่ยนน้ำในแจกัน ถังเก็บน้ำทุก 7 วัน เพื่อตัดวงจรลูกน้ำที่จะกลายเป็นยุงปล่อยปลากินลูกน้ำในภาชนะใส่น้ำถาวร เช่น อ่างบัว ถังซีเมนต์ ถังเก็บน้ำขนาดใหญ่ และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ปลอดโปร่งเพื่อไม่ให้เป็นที่เกาะพักของยุงลาย

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนี้

(1) การระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ ซึ่งแพร่ระบาดในประเทศอินเดียและฮ่องกงในช่วงต้นปี 2558 โดยในประเทศอินเดียสายพันธุ์หลักที่ระบาดคือ เอ เอช 1 เอ็น 1 (A H1N1) หรือไข้หวัดใหญ่ 2009 ส่วนประเทศฮ่องกงสายพันธุ์หลักที่ระบาดคือ เอ เอช 3 เอ็น 2 (A H3N2) ซึ่งเฉพาะในเดือนมกราคม 2558 พบผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่เสียชีวิตแล้วจำนวน 81 ราย นับว่ามีอัตราการตายสูงมากเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งตลอดทั้งปีมีผู้เสียชีวิตจำนวน 149 ราย สำหรับประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.-12 พ.ค. 2558 พบผู้ป่วย 26,548 ราย เสียชีวิตแล้ว 20 ราย โดยเชื้อไข้หวัดที่พบส่วนใหญ่เป็นสายพันธุ์

ตาราง 10 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ

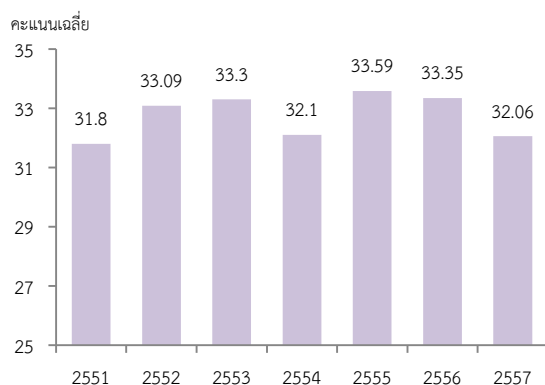
	2557				2558	%YOY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/58
อุจจาระร่วง	347,751	269,319	261,318	228,512	280,668	-19.3
อาหารเป็นพิษ	36,500	31,876	34,825	31,315	34,202	-6.3
บิด	2,326	2,261	2,050	1,469	1,640	-29.5
ไทฟอยด์	473	349	618	529	323	-31.7
อหิวาตกโรค	2	2	6	2	2	-
ไวรัสตับอักเสบบี	114	149	119	73	125	9.6
รวม	387,166	303,956	298,936	261,900	316,960	-18.1

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2557 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2558

ข้อมูลปี 2558 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ณ วันที่ 12 พฤษภาคม 2558

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 4 คะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เอ เอช 3 เอ็น 2 (A H3N2) อย่างไรก็ตาม เชื้อที่พบเป็นชนิดที่ไม่รุนแรงกว่าไข้หวัดใหญ่ 2009 และจำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตยังน้อยกว่าช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยกระทรวงสาธารณสุขได้นำเข้าวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่จำนวน 3.5 ล้านโดสเพื่อฉีดให้ฟรีในกลุ่มเสี่ยง⁴ ซึ่งสามารถเข้ารับบริการฉีดวัคซีนได้ในสถานพยาบาลของรัฐทั่วประเทศในปลายเดือนเมษายน สำหรับประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงสามารถขอรับบริการฉีดวัคซีนได้ที่สถานบริการสาธารณสุขทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชน แต่อาจต้องมีการเสียค่าใช้จ่ายตามที่สถานพยาบาลนั้นๆ กำหนด

(2) การระบาดของโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ

จากข้อมูลของสำนักระบาดวิทยา พบว่าตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.-12 พ.ค. 2558 มีผู้ป่วยโรคติดต่อทางอาหารและน้ำรวม 418,840 ราย โดยโรคที่พบมากที่สุดคือโรคอุจจาระร่วง รองลงมาคืออาหารเป็นพิษ การป้องกันโรคทำได้โดยการปฏิบัติตนที่ถูกสุขลักษณะ ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนปรุงหรือรับประทานอาหารและภายหลังการขับถ่าย เลือกรับประทานอาหารที่สะอาด ปรุงสุกใหม่ๆ ใช้ช้อนกลาง และดื่มน้ำที่สะอาด เนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนเหมาะกับการเจริญเติบโตของเชื้อโรคที่ปนเปื้อนในอาหารและน้ำ นอกจากนี้ ยังต้องระวังการเกิดภาวะลมแดดในสภาพอากาศที่ร้อนจัด ซึ่งอาจทำให้หมดสติหรือช็อก และหากไม่ได้รับการรักษาที่ทันท่วงทีสามารถทำให้เกิดโรคตับและไตวาย หรืออาจเสียชีวิตได้

ความสุขของคนไทยเริ่มดีขึ้น สอดคล้องกับดัชนีความสุขโลก

ผลการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับกรมสุขภาพจิต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยการใช้แบบสำรวจสุขภาพจิตคนไทย ฉบับสั้น 15 ข้อ พบว่า ความสุขของคนไทยขึ้นอยู่กับการปัจจัย ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสภาพสังคม โดยระดับความสุขจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงจะสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น เช่น ในปี 2554 คะแนนสุขภาพจิตลดลงเนื่องจากหลายพื้นที่ในประเทศไทยประสบภาวะน้ำท่วม และคะแนนมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2556-2557 เนื่องจากภาวะปัญหาทางการเมืองภายในประเทศและภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย อย่างไรก็ตามพบว่าในช่วงครึ่งหลังของปี 2557 ความสุขของคนไทยเริ่มดีขึ้น และคาดว่าจะมีแนวโน้มดีขึ้นต่อเนื่องในปี 2558 สำหรับจังหวัดที่คนมีความสุขมากที่สุดคือ จังหวัดสิงห์บุรี รองลงมาเป็นจังหวัด บึงกาฬ ลำพูน พิจิตร และแพร่ นอกจากนี้ ยังพบว่าภาคเหนือเป็นภาคที่มีความสุขสูงสุด และพบว่าผู้ชายมีความสุข

⁴ กลุ่มเสี่ยง ประกอบด้วย (1) บุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย (2) ผู้ที่มีโรคเรื้อรัง คือ ปอดอุดกั้นเรื้อรัง หอบหืด หัวใจ หลอดเลือดสมอง ไตวาย มะเร็งที่กำลังให้เคมีบำบัด เบาหวาน ธาลัสซีเมีย ภูมิคุ้มกันบกพร่อง รวมถึงผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ (3) บุคคลที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป (4) หญิงมีครรภ์ อายุครรภ์ 4 เดือนขึ้นไป (5) ผู้ที่มีน้ำหนักมากกว่า 100 กิโลกรัมขึ้นไป (6) ผู้พิการทางสมองช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และ (7) เด็กอายุ 6 เดือน ถึง 2 ปี

ตาราง 11 การจัดอันดับค่าดัชนีความสุขของประเทศในกลุ่มอาเซียนเทียบกับทั่วโลก

ประเทศ	ปี 2553-2555		ปี 2555-2557	
	ค่าดัชนี	อันดับ	ค่าดัชนี	อันดับ
สิงคโปร์	6.546	30	6.798	24
ไทย	6.371	36	6.455	34
มาเลเซีย	5.760	56	5.770	61
อินโดนีเซีย	5.348	76	5.399	74
เวียดนาม	5.533	63	5.360	75
ฟิลิปปินส์	4.985	92	5.073	90
สปป.ลาว	4.787	109	4.876	99
เมียนมา	4.439	121	4.307	129
กัมพูชา	4.067	140	3.819	145

ที่มา: World Happiness Report 2013, 2015

มากกว่าผู้หญิงในทุกด้าน คนแต่งงานจะมีความสุขมากกว่าคนโสด

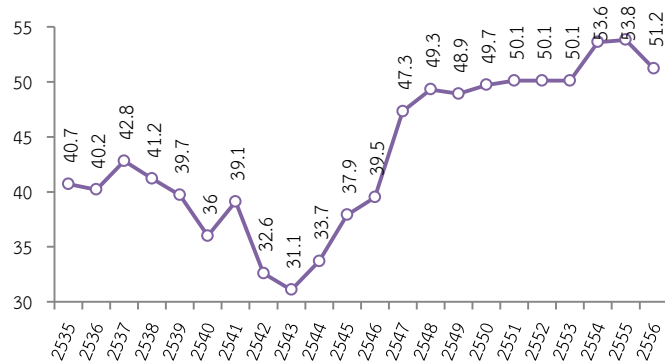
และจากรายงาน World Happiness Report 2015 ของสหประชาชาติ ซึ่งรายงานดัชนีความสุขโลกโดยรวม ข้อมูลจากหลายปัจจัย อาทิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ระบบสังคมสงเคราะห์ รายได้ประชากร อายุขัยของประชากร ความมีอิสระในการตัดสินใจ ความเอื้ออาทร และทัศนคติต่อปัญหาคอร์รัปชัน แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นค่าความสุขในประเทศต่างๆ 158 ประเทศทั่วโลก พบว่าในช่วงปี 2555-2557 ประเทศที่มีค่าดัชนีความสุขสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สวิตเซอร์แลนด์ ไอซ์แลนด์ เดนมาร์ก นอร์เวย์ และแคนาดา ตามลำดับ สำหรับประเทศไทยมีค่าดัชนีความสุขอยู่อันดับที่ 34 ของโลก ซึ่งถือว่ามีความสุขมากขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงปี 2553-2555 ที่ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 36 จาก 156 ประเทศทั่วโลก และเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนพบว่าประเทศไทยมีค่าดัชนีความสุขอยู่อันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลสายด่วนสุขภาพจิต 1323 พบว่า มีผู้รับบริการปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์กับหน่วยงานสังกัดกรมสุขภาพจิตเพิ่มขึ้นจาก 58,966 ครั้งในปีงบประมาณ 2556 เป็น 60,562 ครั้งในปีงบประมาณ 2557 โดยผู้ขอรับบริการส่วนใหญ่โทรมาปรึกษาปัญหาความเครียดหรือวิตกกังวล รองลงมาปรึกษาปัญหาโรคทางจิตเวช โดยกลุ่มวัยแรงงาน 26-30 ปี ขอรับคำปรึกษาด้านความเครียดหรือวิตกกังวลสูงสุด ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการต้องปรับตัวในหลายๆ ด้านเพื่อเข้าสู่วัยแรงงานจนทำให้เกิดความเครียด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการทำงานและคุณภาพชีวิต และอาจส่งผลทำให้เป็นโรคทางจิตเวชตามมาได้ ดังนั้นการรู้จักผ่อนคลายความเครียดจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะนอกจากจะช่วยคลายเครียดและเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดีแล้ว ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และทำให้มีความสุขในชีวิตมากขึ้น ทั้งนี้ ทุกคนสามารถสร้างความสุขให้แก่ตนเองด้วยวิธีง่ายๆ ได้โดยการใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับคนในครอบครัวและคนที่รักมากขึ้น การออกกำลังกายอย่างน้อยครั้งละ 30 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง และการมอบสิ่งดีๆ ให้แก่ผู้อื่น เป็นต้น

การตั้งครร์กในวัยรุ่นลดลงแต่ยังอยู่ในระดับสูง และพบการตั้งครร์กซ้ำเพิ่มขึ้น

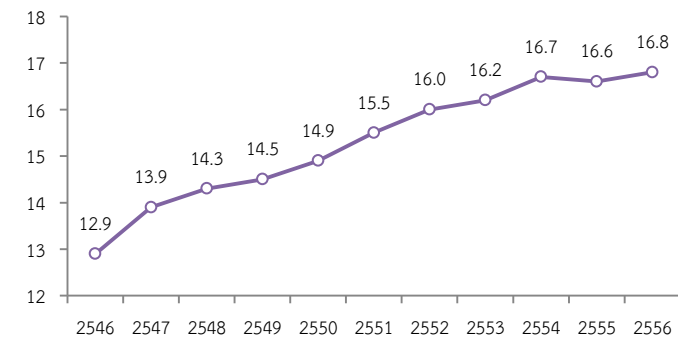
ในปี 2556 การคลอดบุตรของวัยรุ่นไทยลดลง โดยอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ต่อหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน ลดลงจากอัตรา 53.8 ในปี 2555 เป็นอัตรา 51.2 ในปี 2556 แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนการคลอดในวัยรุ่น 10-19 ปี ต่อการคลอดทั้งหมดพบว่ายังไม่ลดลง โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 17 ของการคลอดทั้งหมด และยังพบการตั้งครร์กซ้ำ

แผนภาพ 5 อัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ต่อประชากรหญิง 15-19 ปี 1,000 คน

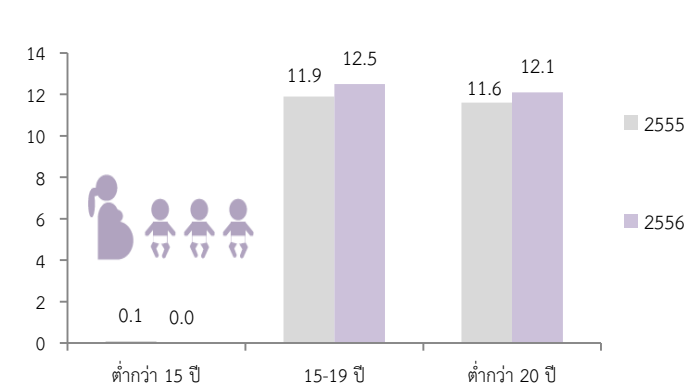
ที่มา: สำนักงานการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 6 อัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 10-19 ปี ต่อการคลอดทั้งหมด

ที่มา: สำนักงานการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 7 ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุ 10-19 ปี

ที่มา: สำนักงานการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 12 ร้อยละของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์

กลุ่มเป้าหมาย	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
นักเรียน ม.5							
เพศชาย	24.1	24.7	25.9	28.0	24.8	25.9	25.8
เพศหญิง	14.7	13.9	15.5	16.4	20.2	17.2	19.0
นักเรียน ปวช. ชั้นปีที่ 2							
เพศชาย	43.3	44.0	46.6	49.8	46.1	46.2	46.3
เพศหญิง	36.5	37.4	41.0	41.6	51.1	45.3	48.2

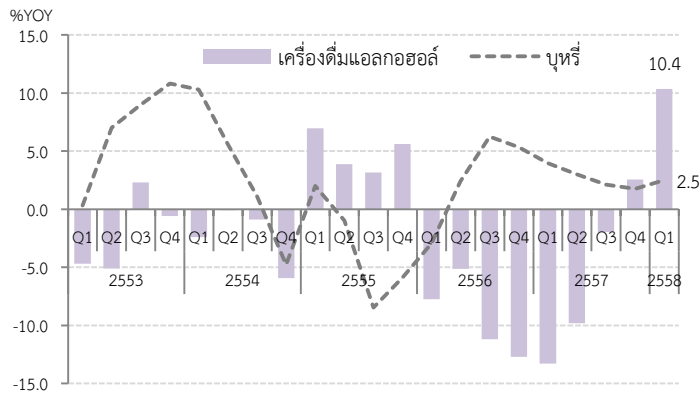
ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.6 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 12.1 ในปี 2556 โดยวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 14,400 คนคลอดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 และ 895 คนคลอดซ้ำเป็นครั้งที่ 3 ขณะที่ผลสำรวจการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ของกรมควบคุมโรค พบว่า ในปี 2557 สัดส่วนของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วยังคงเพิ่มขึ้น และการใช้ถุงยางอนามัยยังอยู่ในระดับต่ำโดยเฉพาะกับแฟนหรือคนรัก นอกจากนี้ จากข้อมูลการสำรวจการแท้งในประเทศไทยปี 2556 ของกรมอนามัย พบว่า มีผู้ป่วยที่ทำแท้งเป็นวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ถึงร้อยละ 29 สะท้อนถึงความรุนแรงของปัญหาที่ยังคงมีอยู่ซึ่งต้องร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจังเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อหยุดการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในเด็กผู้หญิงซึ่งเป็นวัยที่ยังไม่สมควรต้องรับบทบาทความเป็นแม่ เพราะยังไม่มีความพร้อมทั้งทางกาย ทางใจ และทางเศรษฐกิจ

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น กระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแบบบูรณาการ พ.ศ. 2558-2567 เพื่อลดปัญหาการตั้งครรภ์ให้เหลือครึ่งหนึ่ง ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) เสริมสร้างทักษะชีวิตและเพศศึกษารอบด้านแก่วัยรุ่น (2) เสริมสร้างบทบาททางเพศครอบครัวและชุมชน ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดให้มีระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร โดยปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้เปิดคลินิกวัยรุ่นในโรงพยาบาล 541 แห่ง เพื่อให้บริการให้คำปรึกษา ระบบการส่งต่อ บริการคุมกำเนิดฟรี และเมื่อวัยรุ่นมีความจำเป็นต้องยุติการตั้งครรภ์จะได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลเช่นเดียวกับผู้มีปัญหาสุขภาพอื่นๆ ตามมาตรฐานสากล โดยจะขยายให้ครอบคลุมทั่วประเทศและขยายลงถึงโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเพื่อบริการในชุมชนต่อไป นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดทำโครงการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในแม่วัยรุ่น โดยจัดทำยุทธศาสตร์รณรงค์อย่างอนามัยแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและใช้อย่างครอบคลุมทุกกลุ่ม โดยการสนับสนุนค่าบริการคุมกำเนิดกึ่งถาวรกรณีใส่ห่วงยางอนามัย และกรณีฝังยาคุมกำเนิด นอกจากนี้ ยังได้มีการเตรียมแจกถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ (4) จัดให้มีระบบช่วยเหลือดูแลและบำบัดฟื้นฟู ให้สวัสดิการทางสังคมแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และคลอดบุตร (5) มีการสื่อสารและส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม ค่านิยม ทศนคติที่เหมาะสม และ (6) จัดกลไกเชื่อมประสาน ขั้วเคลื่อนนโยบาย กำกับ ติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินผล ระดับประเทศและพื้นที่

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยเพิ่มขึ้น และยังคงเฝ้าระวังการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชน

แผนภาพ 8 การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่

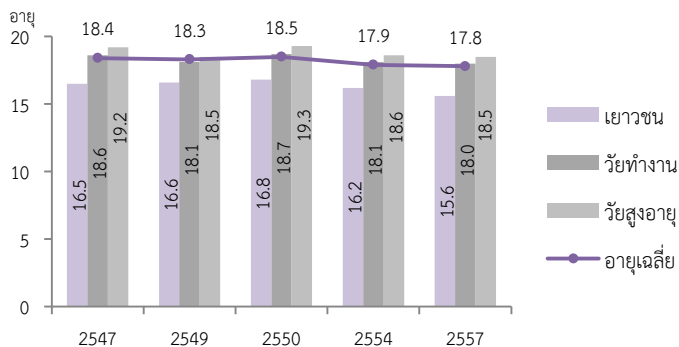
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจาก 34,603 ล้านบาทในไตรมาสหนึ่งปี 2557 เป็น 38,190 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.4 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรี่ยเพิ่มขึ้นจาก 15,307 ล้านบาทในไตรมาสหนึ่งปี 2557 เป็น 15,693 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5

ทั้งนี้ จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าอายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกของกลุ่มเยาวชนที่สูบบุหรี่เป็นประจำลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 16.8 ปีในปี 2550 เป็น 15.6 ปีในปี 2557 ทั้งที่ประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายซึ่งห้ามขายบุหรี่ยแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มากกว่ายี่สิบปีแล้วก็ตาม สะท้อนถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่เข้มงวด ในขณะที่บริษัทบุหรี่ยมีการพัฒนาเทคนิคการตลาดใหม่ๆ รวมทั้งมีผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดใหม่ๆ ออกสู่ตลาด เพื่อหาลูกค้ารายใหม่มาทดแทนผู้สูบบุหรี่ที่เลิกสูบบุหรี่หรือเสียชีวิต

การแบ่งขายบุหรี่ยเป็นรายมวนเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่ร้านค้าปลีกใช้เพื่อดึงดูดนักสูบกลุ่มเยาวชน ซึ่งมีอำนาจในการซื้อทำให้สามารถเข้าถึงบุหรี่ยได้ง่ายขึ้น ในปี 2554 ประเทศไทยมีร้านค้าปลีกที่ขออนุญาตขึ้นทะเบียนจำหน่ายบุหรี่ยไว้กับกรมสรรพสามิตถึง 570,000 รายทั่วประเทศ ซึ่งมีผลการศึกษาหลายฉบับระบุว่า ร้านค้าปลีกเป็นแหล่งซื้อบุหรี่ยที่สำคัญที่สุดของเยาวชนและสามารถซื้อบุหรี่ยได้ง่ายโดยไม่ถูกสอบถามอายุหรือตรวจบัตรประชาชน สอดคล้องกับผลการสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลกเมื่อปี 2554 ที่พบว่าเยาวชนยังคงเข้าถึงบุหรี่ยได้ง่าย โดยเด็กอายุ 15-17 ปีที่สูบบุหรี่มีถึงร้อยละ 88.3 ที่ซื้อบุหรี่ยแบบแบ่งมวนขาย ซึ่งขณะนี้มี 97 ประเทศทั่วโลกที่มีกฎหมายห้ามขายบุหรี่ยเป็นรายมวน รวมถึงหลายประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ประเทศลาว เมียนมา มาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไน เพราะเห็นว่าการขายบุหรี่ยแบบรายมวนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนติดบุหรี่ย

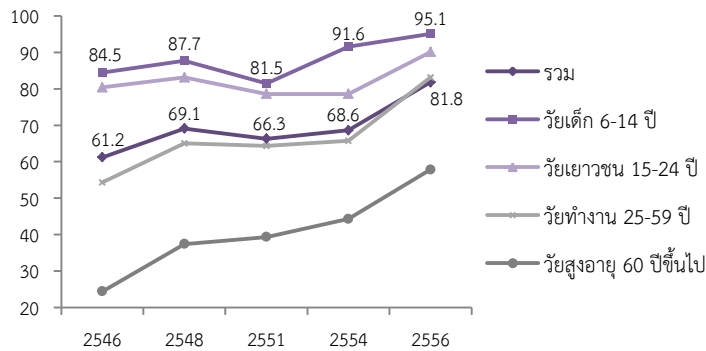
แผนภาพ 9 อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกของประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ จำแนกตามกลุ่มวัย

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

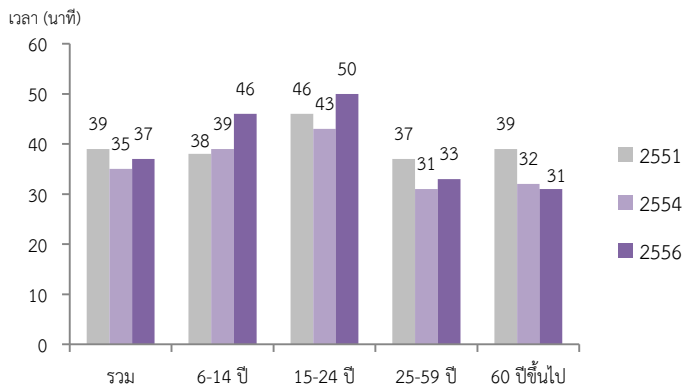
สำหรับประเทศไทยได้มีการกำหนดไว้เพิ่มเติมในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ ทั้งการห้ามแบ่งขายบุหรี่ยเป็นรายมวน ห้ามขายบุหรี่ยที่บรรจุซองน้อยกว่าซองละยี่สิบมวน ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันผลักดันการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบของเด็กและเยาวชน ตามคำขวัญ

แผนภาพ 10 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน ของประชากร อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มวัย พ.ศ. 2546-2556

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 11 เวลาที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานเฉลี่ยต่อวัน ของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 13 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทเนื้อหาของหนังสือที่อ่าน และกลุ่มวัย พ.ศ. 2556

ประเภทเนื้อหาของหนังสือที่อ่าน	กลุ่มวัย				
	รวม	เด็ก 6-14 ปี	เยาวชน 15-24 ปี	ทำงาน 25-59 ปี	สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป
ข่าว	54.3	5.5	38.5	71.4	52.7
สารคดี/ความรู้ทั่วไป	36.4	31.8	39.2	38.0	29.4
บันเทิง	32.3	38.1	47.7	31.0	7.7
ความรู้วิชาการ	23.2	75.7	41.2	8.4	3.9
คำสอนทางศาสนา	13.4	2.9	3.3	11.8	51.4
โฆษณา	3.1	1.4	3.4	3.4	2.7
ความคิดเห็น/วิเคราะห์	1.9	0.6	2.0	2.3	1.6
อื่นๆ	0.4	1.4	0.4	0.3	0.2

หมายเหตุ: ตอบได้ไม่เกิน 2 ประเภท

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

วันงดสูบบุหรี่โลก⁵ ปี 2558 ที่กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดไว้ว่า “หนูนกกฎหมายบุรีใหม่ เพื่อคุณภาพชีวิตคนไทย” นอกจากนี้ ต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการต่างๆ ที่มีอยู่อย่างเคร่งครัด และเพิ่มบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนเพื่อลดจำนวนผู้สูบบุหรี่ พร้อมทั้งรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของบุหรี่อย่างจริงจัง

คนไทยมีพฤติกรรมการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น

จากผลสำรวจการอ่านหนังสือของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าคนไทยอ่านหนังสือ⁶ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านร่วมกันในหลายภาคส่วน ตั้งแต่การกำหนดให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปีเป็นวันรักการอ่าน และกรุงเทพมหานครได้รับเลือกเป็นเมืองหนังสือโลก

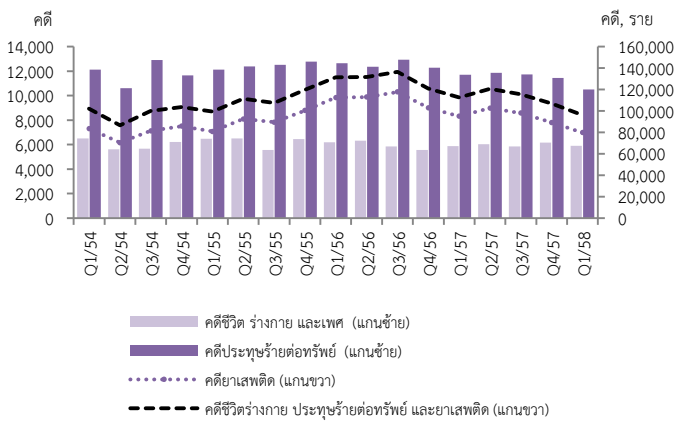
ในปี 2556 มีผู้อ่านหนังสือที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปจำนวน 50.8 ล้านคน คิดเป็นอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 81.8 เพิ่มขึ้นจากจำนวน 42.9 ล้านคน หรือคิดเป็นอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 68.6 ในปี 2554 โดยเวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานเพิ่มขึ้นจาก 35 นาทีต่อวันในปี 2554 เป็น 37 นาทีต่อวันในปี 2556 กลุ่มเด็ก 6-14 ปี มีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุทธ้อยู่ที่ 95.1 รองลงมาคือ กลุ่มเยาวชน 15-24 ปี กลุ่มวัยทำงาน 25-59 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยมีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 90.1 83.1 และ 57.8 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเภทสื่อที่อ่านและประเภทเนื้อหาของหนังสือ พบว่าคนส่วนใหญ่ยังนิยมอ่านจากรูปเล่มหนังสือหรือเอกสาร แต่ก็มีแนวโน้มของผู้อ่านจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต และ Tablet/E-book reader/Smart phone เพิ่มขึ้น โดยประเภทของเนื้อหาของหนังสือที่มีผู้อ่านมากที่สุดคือ ข่าว รองลงมาคือ สารคดีหรือความรู้ทั่วไป บันเทิง ความรู้วิชาการ และคำสอนทางศาสนา

สำหรับกลุ่มเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ที่อ่านหนังสือเองหรือมีผู้ใหญ่อ่านให้ฟังมีอัตราการอ่านเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 53.5 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 58.9 ในปี 2556 โดยเกือบทั้งหมดมีผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง มีเพียงร้อยละ 2.6 ที่เด็กอ่านด้วยตนเอง ทั้งนี้ ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่อ่านให้ฟังเพราะต้องการเพิ่มพูนความฉลาดหรือความรู้ให้กับเด็ก ทำให้เด็กเพลิดเพลินหรืออารมณ์ดี ส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน และทำให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัว สำหรับเด็กเล็กที่ไม่อ่านหนังสือด้วยตนเองและไม่มีผู้ใหญ่อ่านให้ฟังส่วนใหญ่เป็นเพราะผู้ใหญ่เห็นว่ายังเด็กเกินไป และเด็กยังอ่านหนังสือไม่ออก ทั้งนี้ อัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็กมีความแตกต่างกันระหว่างเขตการปกครองและภาค โดยในเขตเทศบาลมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่านอกเขตเทศบาล เด็กเล็ก

⁵ วันงดสูบบุหรี่โลก ตรงกับวันที่ 31 พฤษภาคมของทุกปี

⁶ การอ่านหนังสือ หมายถึง การอ่านหนังสือทุกประเภทนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน รวมทั้งการอ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดี e-book reader ยกเว้น SMS หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

แผนภาพ 12 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์ ชีวิตร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาสปี 2554-2558

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 22 เมษายน 2558)

ตาราง 14 สถิติคดีอาญาทั่วประเทศรายไตรมาสปี 2557 - 2558

ประเภทคดีอาญา	Q4/57			Q1/58		
	รับแจ้ง	จับกุม	จับ (ร้อยละ)	รับแจ้ง	จับกุม	จับ (ร้อยละ)
คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	6,174	3,746	60.7	5,900	3,804	64.5
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	11,438	5,310	46.4	10,498	5,085	48.4
คดียาเสพติด	84,170	89,158		79,779	84,464	

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 22 เมษายน 2558)

ทางเลือกในการมีอาชีพก่อนพ้นโทษของผู้ต้องขัง

การให้ทางเลือกในการมีอาชีพก่อนพ้นโทษจะสามารถลดจำนวนการกลับไปทำผิดกฎหมายของผู้พ้นโทษกระทั้งนำไปสู่การต้องโทษจำคุกอีกครั้งได้มาก โดยการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง ใช้ศักยภาพของตนเองให้เป็นประโยชน์และประกอบอาชีพได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดการเรียนรู้ใหม่ทั้งด้านการมองปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในชุมชนและสังคมได้อย่างมีความสุข โดยการใช้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตเป็นสื่อในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น การทำน้ายาปรับผ้านุ่ม น้ายาซักผ้า น้ายาล้างจาน ครัวอบน้ำ น้ายาทำความสะอาดพื้น น้ายาเช็ดทำความสะอาดกระจก การฝึกการทำเกษตร การทำกิจกรรมภายในสถานสงเคราะห์ เป็นต้น อาทิ (1) โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพอากาศ 2 ถือเป็นหน่วยงานบำบัด ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยคดียาเสพติด เพื่อให้ความรู้และพัฒนาเป็นอาชีพสร้างรายได้เมื่อพ้นกำหนดพ้นโทษ และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้เพื่อมิให้วนกลับไปเสพยา (2) โครงการ “อบรมวิชาชีพศิลปะการออกแบบและเทคโนโลยี” การออกแบบขวดลายและพัฒนางานมัตถ์ยม แก้วผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี เพื่อสร้างโอกาสและเป็นช่องทางในการเลือกประกอบอาชีพหลังจากพ้นโทษ และ (3) การให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษมาทำงานบนเรือประมง หากผู้ต้องขังที่ไปทดลองทำงานบนเรือแล้วชอบ สามารถทำงานบนเรือประมงได้ เมื่อพ้นโทษผู้ต้องขังจะมีอาชีพหลัก ทั้งนี้ จำนวนการรับผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปทำงานบนเรือประมงขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้ต้องขังเป็นสำคัญ รวมทั้งความต้องการในการใช้แรงงานของผู้ประกอบการเรือประมงเป็นหลัก

ที่มา: 1) <http://www.sattahip.go.th/index.php?lay>2) <http://www.news.rmutt.ac.th/archives/43648>3) <http://www.thaigov.go.th/ty/newsministry/2012-08-15-09-43-46/item/88090-id88090.html>

ในกรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุด ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการอ่านหนังสือต่ำสุด

สอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมการอ่านและซื้อหนังสือของคนไทย⁷ ของศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ ร่วมกับคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงเดือนธันวาคม 2557 ถึงมกราคม 2558 ที่พบว่าคนส่วนใหญ่ร้อยละ 88 ระบุว่าอ่านหนังสือ ซึ่งรวมไปถึงตำราเรียน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น เช่น เว็บไซต์ ส่วนคนที่ไม่อ่านเนื่องจากไม่มีเวลา สายตาไม่ดี ไม่ชอบอ่าน/ไม่สนใจ และอ่านไม่ออก อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อ การอ่านหนังสือที่เป็นกระดาษ โดยพบว่าร้อยละ 41.4 ระบุว่าอ่านหนังสือที่เป็นกระดาษน้อยลง

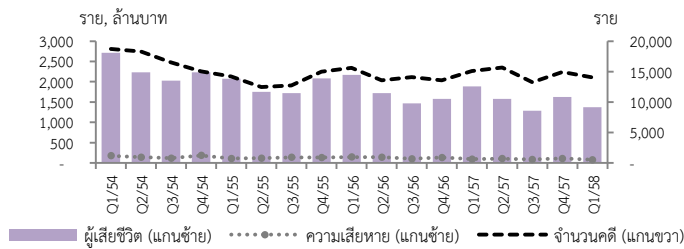
ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการยกระดับความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และการรู้สารสนเทศของนักเรียน ตลอดจนการบูรณาการการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และได้มีการจัดตั้งบ้านหนังสืออัจฉริยะเพื่อให้เป็นห้องสมุดประจำหมู่บ้านสำหรับประชาชนทั่วไป จำนวน 41,800 แห่งทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ในการรณรงค์ให้ประชาชนรักการอ่าน ภาครัฐควรสนับสนุนให้หนังสือที่มีราคาถูกลง และปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านผ่านพ่อแม่หรือครอบครัว เพราะช่วงวัยเด็กเป็นช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้ ถ้าฝึกให้เด็กอ่านหนังสือตั้งแต่เล็กๆ โตขึ้นเด็กก็จะมีนิสัยรักการอ่านไปตลอดชีวิต นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้สถานศึกษามีการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินโดยรวมดีขึ้น โดยยังคงต้องให้ความสำคัญในการปราบปรามการค้ายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

ไตรมาสหนึ่งของปี 2558 คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 96,177 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 14.6 และ 9.9 ตามลำดับ คดียาเสพติดมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 82.9 ของคดีอาญารวม โดยรับแจ้ง 79,779 คดีลดลงร้อยละ 16 และ 10.5 ตามลำดับ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์รับแจ้ง 10,498 คดีลดลงร้อยละ 10.3 และ 8.2 ตามลำดับ สำหรับคดีชีวิตร่างกายและเพศ รับแจ้ง 5,900 คดี ลดลงร้อยละ 0.3 และ 4.4 ตามลำดับ

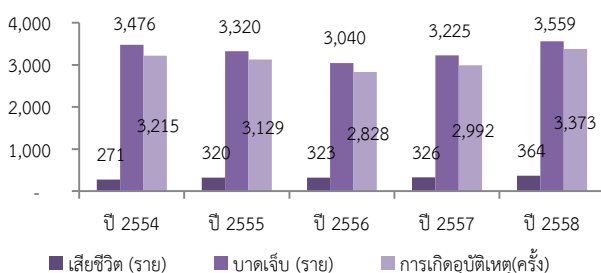
⁷ สอภามประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15-69 ปี ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และอำเภอเมืองของจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และ 8 จังหวัดใหญ่ใน 4 ภูมิภาค ประกอบด้วย เชียงใหม่ นครสวรรค์ ขอนแก่น นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง และชลบุรี โดยทำการสำรวจในช่วงเดือนธันวาคม 2557 ถึงมกราคม 2558 ทั้งสิ้น 3,432 ตัวอย่าง

แผนภาพ 13 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก ตาย และมูลค่าความเสียหาย รายไตรมาส ปี 2554-2558

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 24 เมษายน 2558)

แผนภาพ 14 สถิติจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2554-2558

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

ตาราง 15 จำนวนครั้งการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางถนนในช่วงเทศกาล ปี 2554-2558

พ.ศ.	จำนวนการเกิดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาล (ครั้ง)		อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	
	ปีใหม่	สงกรานต์	ปีใหม่	สงกรานต์
2554	3,259	3,215	-7.8	-8.6
2555	3,176	3,129	-2.5	-2.7
2556	3,164	2,828	-0.4	-9.6
2557	3,174	2,992	-0.2	5.8
2558	2,997	3,373	-5.6	12.7

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

แนวทางการรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยจัดจุดตรวจค้นอาวุธและสิ่งผิดกฎหมาย ดูแลนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล จัดชุดปฏิบัติการมวลชนลงพื้นที่เก็บข้อมูลปัญหาของประชาชนในพื้นที่เพื่อให้การแก้ปัญหาเห็นผลอย่างชัดเจน ขอความร่วมมือจากประชาชนในการแจ้งเบาะแสการก่อความวุ่นวาย เฝ้าระวัง ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างรวดเร็ว เพื่อร่วมสร้างสังคมที่ปลอดภัย จัดระเบียบสังคม “ถนนสวย เดินได้ ปั่นได้ ค้าขายคล่องตัว” จัดระเบียบหาบเร่แผงลอยให้มีความเป็นระเบียบมีภูมิทัศน์สวยงาม ประชาชนใช้ทางเท้าสัญจรสะดวกปลอดภัย ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในจุดเสี่ยง 366 จุดทั่วกรุงเทพฯ ติดตั้งวงจรปิดเพิ่ม 283 จุด

นอกจากนี้ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ควรเน้นปราบปรามนักค้ารายใหญ่ ตัดวงจรทางการเงิน หากสามารถจับกุมผู้กระทำผิดรายสำคัญให้หมด กลุ่มรายย่อย/กลุ่มผู้เสพ/นักโทษล้นคุกจะลดลงตามไปด้วย รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับการดูแลผู้ต้องขังตามสิทธิมนุษยชนตามกระบวนการยุติธรรม ด้วยการนำมาพัฒนาพฤตินิสัย การบำบัดรักษาผู้เสพควรมีรูปแบบการบำบัดแยกตามประเภทผู้เสพ แยกวิธีการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมตามโครงการอาชีพบำบัด การพัฒนาอาชีพทางเลือก เพื่อเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพ โดยไม่หวนกลับไปเสพติดซ้ำ

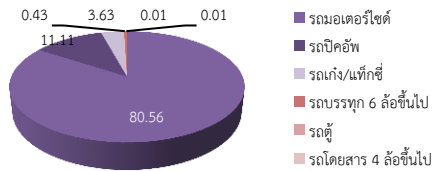
การสร้างพฤติกรรมความมีน้ำใจและบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาดเพื่อลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจรทางบก

สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกในไตรมาสหนึ่งของปี 2558 มีการรับแจ้งคดีอุบัติเหตุจราจร 14,031 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 3.6 และลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 6 มีผู้เสียชีวิต 1,370 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 13.1 และ 15.7 ตามลำดับ

เทศกาลสงกรานต์ปี 2558 เกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกเพิ่มขึ้น ถึงแม้จะมีแผนบูรณาการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์⁸ “สติ วินัย น้ำใจ ปลอดภัย สงกรานต์ สืบสานประเพณี” โดยเกิดอุบัติเหตุรวม 3,373 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2557 ร้อยละ 12.7 เสียชีวิต 364 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.7 บาดเจ็บ 3,559 คนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.4 สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุดยังคงมาจากการเมาสุราร้อยละ 41.2 ขับรถเร็วเกินกำหนดร้อยละ 27.8 ยานพาหนะที่

⁸ แผนบูรณาการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.2558 โดยให้จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อลดจำนวนอุบัติเหตุทางถนน ผู้เสียชีวิต และผู้บาดเจ็บให้เหลือน้อยที่สุดใน 5 มาตรการ ได้แก่ (1) มาตรการด้านการบริหารจัดการ (2) มาตรการด้านถนนและการสัญจรอย่างปลอดภัย (3) มาตรการด้านยานพาหนะที่ปลอดภัย (4) มาตรการด้านผู้ใช้รถและใช้ถนนอย่างปลอดภัย และ (5) มาตรการด้านการตอบสนองหลังเกิดอุบัติเหตุ

แผนภาพ 15 ร้อยละของประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2558

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล ปี 2558

บทเรียนต่างประเทศในการใช้จักรยาน ที่ตระหนักถึงปัญหาการใช้รถยนต์และคิดหาทางเลือกเพื่อลดปริมาณรถยนต์โดยใช้จักรยานเป็นพาหนะ ผลของการสนับสนุนการใช้จักรยานพบว่า ประชาชนมีสุขภาพที่ดี ปริมาณอากาศเสียและเสียงดังจากรถยนต์ลดลง ขณะที่ความสัมพันธ์ผู้คนภายในชุมชนแน่นแฟ้นกว่าเดิม อาทิ

- **ประเทศอังกฤษ** ในแต่ละปี มีการตั้งเป้าให้ประชาชนหันมาใช้ “จักรยาน” ภายในชุมชนมากขึ้น มีการศึกษาวางแผนสร้างเส้นทางจักรยานเพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายขยายระหว่างบ้านไปยังสำนักงาน โรงเรียน โบสถ์ และแหล่งสันตนาการ มีการคิดค้นวิธีการใหม่ๆ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการใช้เส้นทางจักรยาน และการประดิษฐ์อุปกรณ์เพื่อทำให้ผู้ใช้จักรยานมีสุขภาพแข็งแรง ปลอดภัย มีเส้นทางจักรยานควบขนานกับทางเดินเท้า ถนนไฮเวย์ถูกกำหนดให้มีทางจักรยาน มีการนำเครื่องจับภาพและเรดาร์แบบที่ใช้ตรวจหาวัตถุในท้องฟ้ามาติดตั้งกับรถประจำทาง เพื่อเตือนคนขับรถประจำทางทราบเมื่อมีคนเดินเท้าและคนขี่จักรยานอยู่ใกล้รถ
- **สหรัฐอเมริกา** เส้นทางจักรยานและทางเดินเท้าถูกสร้างควบขนานไปกับทางขยายตัวของชุมชนเมืองต่างๆ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการขนส่งบนเส้นทางร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ (The Intermodal Surface Transportation Efficiency Act of 1991) และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งอย่างเสมอภาคเพื่อศตวรรษที่ 21 (The Transportation Equity Act for the 21st Century) ตำรวจสหรัฐหันมาปั่นจักรยานสายตรวจ มีปริมาณเพิ่มขึ้นประมาณ 4 ใน 5 ของสถานีตำรวจทั่วประเทศ ทำให้การออกตรวจพื้นที่มีประสิทธิภาพเข้าถึงจุดเกิดเหตุสูงกว่าสายตรวจ สามารถจับกุมคนร้ายได้เร็วกว่า 50 เปอร์เซ็นต์
- **นครซิดนีย์** รัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการศึกษา “ไบค์เลน” อย่างละเอียดจัดทำเป็นคู่มือการออกแบบทางจักรยานในทุกๆ ด้าน กำหนดสถานที่จอดรถจักรยานทางเดียวหรือทางเชื่อมต่อและการแบ่งพื้นที่เพื่อใช้ทางจักรยานร่วมกับรถโดยสารประจำทาง
- **ประเทศเนเธอร์แลนด์** ถือเป็นเมืองจักรยานของโลก เส้นทางจักรยานเชื่อมไปทุกชุมชน สถานีรถไฟในนครอัมสเตอร์ดัม เส้นทางวัดรวมกันแล้วยาวถึง 19,000 กิโลเมตร มีอาคารจอดรถจักรยานสูงถึง 3 ชั้น
- **ประเทศเยอรมนี** เมืองแห่งอุตสาหกรรมรถยนต์ทำทางจักรยานเชื่อมทั้งประเทศกว่า 31,000 กิโลเมตร
- **กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป** ออกกฎหมายบังคับให้ออกแบบรถขนาดใหญ่ให้คนขี่สามารถมองเห็นด้านหน้าและด้านข้างในส่วนที่ปะชิดกับรถ เพื่อป้องกันมิให้คนเดินเท้าหรือผู้ใช้จักรยานที่ถูกชนล้มเข้าไปด้านใต้รถและถูกล้อทับ

ที่มา: <https://culturegap.wordpress.com/y-bike/>

เกิดอุบัติเหตุสูงสุดได้แก่ รถจักรยานยนต์ร้อยละ 80.6 รถปิกอัพร้อยละ 11.1 พฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตสูงสุดได้แก่ ไม่สวมหมวกนิรภัยร้อยละ 25.9 ผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มวัยแรงงานร้อยละ 46.6 กลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 29.2 ถึงแม้จะมีแผนบูรณาการป้องกันและลดอุบัติเหตุแล้วก็ตาม หากประชาชนไม่มีวินัยในการใช้รถใช้ถนน การปฏิบัติตามกฎหมาย ก็จะไม่สามารถลดการเกิดอุบัติเหตุลงได้ จึงยังคงต้องบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาดจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุโดยเฉพาะพฤติกรรมของผู้ขับขี่ยานพาหนะ โดยการตั้งจุดตรวจเพื่อตรวจสอบผู้ขับขี่ยานพาหนะ การวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด การใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การไม่สวมหมวกนิรภัยในขณะขี่หรือโดยสารรถจักรยานยนต์ และการควบคุมการเปิดปิดสถานบริการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ตรงตามเวลาที่กฎหมายกำหนด

แนวทางหนึ่งที่น่ามารถหวังด้วยหวังให้ลดปัญหาจราจรแออัด และร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงาน ลดภาวะโลกร้อนคือ การสนับสนุนให้ประชาชนใช้จักรยานเพื่อการสัญจร และการออกกำลังกาย กรณีการเกิดอุบัติเหตุรถยนต์ชนรถจักรยานยนต์มีผู้เสียชีวิตบ่อยครั้งจากพฤติกรรมเมาแล้วขับและขับเร็วของผู้ขับขี่รถยนต์ จึงได้มีการดำเนินโครงการเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะกับผู้ขับขี่รถจักรยาน โดยกระทรวงคมนาคมจะดำเนินการสร้างทางจักรยานให้แยกออกนอกผิวจราจรของเส้นทางหลักและจัดให้มีป้ายเตือนให้ใช้ความระมัดระวัง หากยังอยู่ในผิวจราจรเดียวกันจะแบ่งเขตระหว่างเส้นทางเดินรถและเส้นทางจักรยานโดยใช้ปุ่ม แถบ หรือเส้นสีที่เห็นได้ชัดเจน ในเส้นทางจักรยานที่ไม่ใช่เส้นทางหลักจะใช้ป้ายเตือน ป้ายสัญญาณ และไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณจุดตัดเป็นพิเศษ จัดให้มีจุดโทรศัพท์สายตรงเพื่อให้สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้อย่างสะดวก และภายในปี 2559 จะเพิ่มเส้นทางจักรยาน 1,000 แห่งทั่วประเทศ รวมทั้งได้มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อถนนปลอดภัย จาก 54 องค์กรเข้าร่วมเป็นองค์กรเพื่อถนนปลอดภัย และแสดงเจตนารมณ์ร่วมกัน เพื่อลดปัญหาการสูญเสียจากอุบัติเหตุทางถนน โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะลดการเสียชีวิตบนท้องถนนอย่างต่อเนื่อง

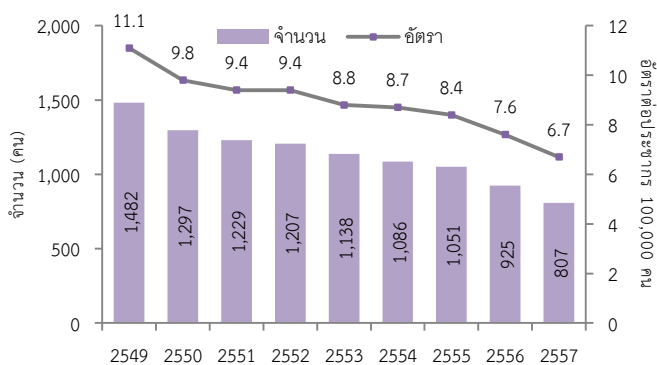
สำหรับการลดอุบัติเหตุและความสูญเสียต้องเสริมสร้างวัฒนธรรมความมีน้ำใจและแบ่งปันในการใช้ถนนอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้คำแนะนำให้ผู้ขับขี่จักรยานใช้จักรยานที่มีสภาพสมบูรณ์และอุปกรณ์ครบถ้วน โดยเฉพาะวัสดุสะท้อนแสงและไฟส่องสว่าง ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติในการใช้ทาง นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสำรวจสภาพถนน ปรับปรุงซ่อมแซมสภาพ

ตาราง 16 ตัวอย่างโครงการที่ภาครัฐสนับสนุนส่งเสริมการใช้จักรยานเพื่ออำนวยความสะดวกความปลอดภัยให้แก่ประชาชน ลดปัญหาการจราจร

โครงการ	การดำเนินงาน
โครงการ “เมืองปั่นได้ เมืองปั่นดี” “1 ส่วน 1 เส้นทาง 1 สนาม”	คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน จัดทำโครงการสนับสนุนการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน ภายใต้ชื่อโครงการ “เมืองปั่นได้ เมืองปั่นดี” โดยมียุทธศาสตร์ 3 ส. 1 ส่วนสาธารณะ 1 เส้นทางสัญจร 1 สนามกีฬา เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ประสบผลสำเร็จ โดยระยะแรกได้มีการคัดเลือกพื้นที่นำร่อง พิจารณาคัดเลือกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความพร้อมมากที่สุดจำนวน 9 แห่ง พร้อมทั้งให้มีการสำรวจพื้นที่ และวางแผนในทุกจังหวัดเพื่อผลักดันให้มีการขยายไปทั่วประเทศ
โครงการพัฒนาเส้นทางจักรยานในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์	ปรับปรุงทางจักรยานรอบเกาะรัตนโกสินทร์ 12 เส้นทาง รวมระยะทาง 8 กม. ได้แก่ ถนนมหาไชย ถนนกัลยาณมิตร ถนนท้ายวัง ถนนมหาราช ถนนหน้าพระลาน ถนนหน้าพระธาตุ ถนนราชินี ถนนพระสุเมรุ ถนนบวรนิเวศ ถนนสนามไชย ถนนตะนาว และ ถนนพระอาทิตย์ และขยายเส้นทางจักรยานในพื้นที่กรุงเทพฯ เพิ่มเติมต่อไป
โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา	เป็นโครงการนำร่องเพื่อขยายต่อยอดไปยังพื้นที่อื่นๆ โดยพัฒนาเป็นทางสัญจรที่ใช้ประโยชน์รองรับการเดินทางจักรยานชมทัศนียภาพริมแม่น้ำเจ้าพระยา กิจกรรมนันทนาการ ระยะแรกเริ่มดำเนินโครงการริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาระยะทาง 14 กิโลเมตร ตั้งแต่บริเวณสะพานพระราม 7 จนถึงบริเวณสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ระยะต่อไปจะขยายการดำเนินโครงการริมตั้งแต่บริเวณสะพานพระนั่งเกล้าจนถึงบริเวณสะพานพระราม 7

ที่มา: www.manager.co.th

แผนภาพ 16 จำนวนและอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

ที่มา: สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ถนนที่ไม่ปลอดภัย เป็นหลุมเป็นบ่อ ให้มีสภาพสมบูรณ์ พร้อมมีสัญลักษณ์ที่รับรู้โดยทั่วไปครอบคลุมทุกพื้นที่ระบุดำเนินงานทางซ้ายเป็นช่องทางสำหรับจักรยาน จัดทำแผนที่เส้นทางสำหรับรถจักรยาน ขยายช่องทางจักรยานเพิ่มเติมจากโครงการที่ดำเนินการอยู่ เพิ่มความเข้มข้นของการรณรงค์ที่สื่อให้เห็นถึงความสูญเสียแก่ชีวิตจากการเมาแล้วขับ จัดฝึกอบรมนักปั่นจักรยานในการขับขี่ปลอดภัยบนท้องถนน รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมความรับผิดชอบทางสังคมของสถานประกอบการในการขายเหล้า เพื่อป้องกันและแก้ไขปัจจัยจากต้นทางของการเกิดพฤติกรรมเมาแล้วขับอีกทางหนึ่ง

การจมน้ำเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับหนึ่งของเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี

จากรายงานการจมน้ำระดับโลก (Global Report on Drowning) ขององค์การอนามัยโลก พบว่าในแต่ละปีมีคนจมน้ำเสียชีวิตสูงถึง 372,000 คน โดยมากกว่าร้อยละ 50 มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ทั้งนี้ ในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี พบว่าการจมน้ำเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับที่ 3 รองจากโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ และโรคเอดส์ โดยมีจำนวนการเสียชีวิตปีละ 140,219 คน

สำหรับประเทศไทยการจมน้ำยังเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับหนึ่งในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งมีจำนวนสูงเป็นสองเท่าของอุบัติเหตุจราจร การเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2542-2548 เฉลี่ยปีละ 1,455 คน หลังจากนั้นเริ่มมีแนวโน้มลดลง⁹ ตั้งแต่ปี 2549-2556 เฉลี่ยปีละ 1,177 คน หรือเฉลี่ยวันละ 3.2 คน ในปี 2557¹⁰ สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข รายงานการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 807 คน ลดลงจากปี 2556 ร้อยละ 12.8 โดยในเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ช่วงปิดภาคการศึกษา เทศกาลสงกรานต์ อากาศร้อน จะพบเด็กจมน้ำเสียชีวิตมากที่สุดในเดือนเมษายน 149 คน เดือนมีนาคม 129 คน และเดือนพฤษภาคม 125 คน สถานที่เกิดเหตุมากสุดในแหล่งน้ำธรรมชาติ คลอง หนองบึง ร้อยละ 49 รองลงมาคือ สระว่ายน้ำ ร้อยละ 7 อ่างอาบน้ำ ร้อยละ 5 และจากผลสำรวจการว่ายน้ำเป็นของเด็กไทยของกรมควบคุมโรค พบว่าในปี 2556 มีเด็กอายุ 5-14 ปีที่ว่ายน้ำเป็นร้อยละ 23.7 แต่สามารถว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดได้เพียงร้อยละ 4.4 ทั้งนี้ เด็กที่เรียนหลักสูตรว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดจะมีความรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำมากกว่าคนที่ไม่ได้เรียน 7.4 เท่า ทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ 20.7 เท่า และทักษะการช่วยผู้ประสบภัยทางน้ำ 2.7 เท่า และ

⁹ สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เริ่มเข้ามาดำเนินการป้องกันตั้งแต่ปลายปี 2549

¹⁰ ปี พ.ศ.2557 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ณ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2558 (อาจมีการเปลี่ยนแปลง)

การจมน้ำเสียชีวิตของเด็กไทยในแต่ละกลุ่มจะมีความเสี่ยงต่อการจมน้ำแตกต่างกัน โดย

- เด็กเล็ก (อายุต่ำกว่า 5 ปี) การทรงตัวยังไม่ดี เนื่องจากมวลสารของศีรษะยังมีสัดส่วนสูง จุดศูนย์ถ่วงอยู่สูง จึงทำให้ล้มในท่าที่ศีรษะล้มลงได้ง่าย จึงมักพบเด็กจมน้ำในแหล่งน้ำภายในบ้านหรือบริเวณรอบๆ บ้าน เช่น ถังน้ำ กะละมัง บ่อน้ำ แอ่งน้ำ
 - เด็กอายุมากกว่า 5-10 ปี เด็กเริ่มโตและชน จะเริ่มออกไปเล่นนอกบ้าน ประกอบกับเด็ก/ผู้ดูแล/ชุมชน ไม่รู้ลึกว่าแหล่งน้ำเป็นความเสี่ยงของเด็ก การเล่นน้ำกับเพื่อนทั้งที่ว่ายน้ำไม่เป็น หรือการเล่นน้ำแบบผาดโผน เช่น กระโดดจากที่สูงหรือเล่นกับเพื่อนในน้ำแบบรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แหล่งน้ำที่พบเด็กจมน้ำสูงคือ แหล่งน้ำขุดเพื่อการเกษตร และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (แม่น้ำ คลอง บึง)
 - เด็กกลุ่มอายุ 10 ปีขึ้นไป สาเหตุจะเหมือนกัน แต่บวกด้วยความก้าวร้าว เล่นแบบคึกคะนองมากขึ้น บางครั้งมีเรื่องแอลกอฮอล์ แต่กลุ่มนี้หากว่ายน้ำเป็นก็ลดไปได้ส่วนหนึ่ง
- ที่มา: สถานการณ์การจมน้ำของเด็กไทยปี พ.ศ.2557
สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค

มาตรการป้องกันการจมน้ำที่สำคัญในต่างประเทศ

- หลังจากทีเอสเตเลียมีการจัดตั้งองค์การความปลอดภัยทางน้ำ และดำเนินการตามแผนความปลอดภัยทางน้ำ (1998-2003) พบว่า การจมน้ำในเด็กเล็กมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 40
 - อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กลดลง หลังจากมีการบรรจุโปรแกรมในเรื่องความปลอดภัยทางน้ำ การสอนว่ายน้ำ และวิธีการเอาตัวรอดในโรงเรียน เช่น ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา
 - ในหลายๆ ประเทศ การบังคับใช้กฎหมายให้มีการสร้างรั้วป้องกันล้อมรอบสระน้ำมีผลทำให้เด็กเสียชีวิตจากการจมน้ำลดลง
 - การกำหนดแนวทางในเรื่องความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ซึ่งรวมถึงการให้ความรู้และการติดฉลากคำเตือนบนถังน้ำขนาด 5 แกลลอนว่า “เป็นอันตราย อาจก่อให้เกิดการจมน้ำในเด็ก” ในสหรัฐอเมริกา
 - ผลจากการออกพระราชบัญญัติบังคับให้เด็กอายุต่ำกว่า 13 ปีต้องสวม Personal Flotation Device ตลอดเวลาที่อยู่ในเรือหรืออยู่ในบริเวณใกล้แหล่งน้ำเปิดของ 32 รัฐ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้คนเสียชีวิตจากการจมน้ำลดลง
- ที่มา: บทความ “การจมน้ำของเด็ก ปัญหาที่ต้องแก้ไข” สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค

ตาราง 17 มาตรการป้องกันการจมน้ำ

ด้าน	การดำเนินการ
1. สนับสนุนนโยบาย/กฎระเบียบ และการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องความปลอดภัยทางน้ำ	1. กำหนดทิศทางนโยบายระดับชาติให้ชัดเจน 2. กำหนดโครงสร้างการดำเนินงาน 3. สนับสนุนให้มีการกำหนดแนวทางในเรื่องความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ 4. กำหนดกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบในสิ่งก่อสร้างในชุมชน/แหล่งน้ำสาธารณะ/การเดินทางทางเรือ 5. สนับสนุนให้มีกฎหมายควบคุมบุคลากร ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในกิจกรรมทางน้ำ
2. พัฒนาระบบการเฝ้าระวัง การสอบสวน และ สนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	1. พัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยทางน้ำในระดับชาติและท้องถิ่น 2. กำหนดให้มีวิธีปฏิบัติในการสอบสวนการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กที่เป็นมาตรฐาน และควรมีการดำเนินการสอบสวนทันทีหลังจากเกิดเหตุการณ์ 3. รวบรวม ทบทวน วิเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ และส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในเรื่องของการป้องกันการจมน้ำ
3. สร้างความตระหนักในระดับครอบครัว รวมทั้งวิธีการป้องกันและควบคุม เพื่อให้เกิดความปลอดภัย	1. รณรงค์สร้างความตระหนัก เช่นการสร้างสื่อ ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม 2. ทบทวนและส่งเสริมให้มีหลักสูตรว่ายน้ำ/วิธีการเอาตัวรอด/วิธีปฏิบัติตัวต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้น โดยบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการว่ายน้ำ 3. สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กในชุมชน

ที่มา: คณะกรรมการป้องกันการจมน้ำ สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค

จากข้อมูลทางวิชาการเด็กสามารถเรียนว่ายน้ำได้ตั้งแต่อายุ 4 ขวบ การให้เด็กเรียนว่ายน้ำถือเป็นการลดความเสี่ยงที่ดีทางหนึ่ง

ในปี 2555-2557 อัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคนจากการจมน้ำของเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี อยู่ที่ 8.4 7.6 และ 6.7 ตามลำดับ โดยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีมีส่วนการเสียชีวิตจากการตกน้ำ จมน้ำสูงถึงร้อยละ 30.2 ของทุกกลุ่มอายุ เพศชายมีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าเพศหญิง 2 เท่า เด็กอายุ 5-9 ปีมีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าในทุกกลุ่มอายุ โดยเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่จมน้ำในแหล่งน้ำภายในบ้านหรือบริเวณรอบๆ บ้าน เช่น ถังน้ำ กะละมัง บ่อน้ำ แอ่งน้ำ ส่วนเด็กอายุมากกว่า 5 ปี มักพบจมน้ำในแหล่งน้ำขุดเพื่อการเกษตร และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง บึง และพบว่าเด็กมักจะจมน้ำเสียชีวิตพร้อมกันครั้งละหลายคนเนื่องจากไม่รู้วิธีการเอาชีวิตรอดในน้ำและวิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้องจึงมักกระโดดลงไปช่วยคนที่ตกน้ำ กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดเป้าหมายในปี 2558 ต้องลดอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ให้เหลือ 6.5 คนต่อประชากรแสนคน หรือลดจำนวนการตายให้เหลือไม่เกิน 770 คน โดยมีการนำมาตรการป้องกันการจมน้ำมาใช้ อาทิ การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องความปลอดภัยทางน้ำ วิธีการป้องกันและควบคุม และได้ดำเนินโครงการภายใต้ชื่อ “ผู้ก่อการดี (Merit Maker) ป้องกันการจมน้ำ” โดยการเปิดรับสมัครทีมงานหรือเครือข่ายที่ทำงานป้องกันการจมน้ำให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายผลการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำให้ครอบคลุมทุกมาตรการโดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเพื่อให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบสหสาขา ทั้งนี้ การจมน้ำเสียชีวิตเป็นเรื่องที่ป้องกันได้ หากสามารถควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการจมน้ำทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเหล่าน้ำทิ้ง การกำจัดแหล่งน้ำที่ไม่จำเป็น การสร้างเครื่องป้องกันหรือสิ่งกีดขวาง เช่น สร้างรั้วล้อมรอบ ติดป้ายคำเตือน และด้านตัวบุคคล โดยให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด พร้อมทั้งวิธีการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นที่ถูกต้อง

ความมุ่งมั่นของไทยในการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์

ไทยได้แสดงถึงความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ภายใต้หลักการ 5P (Policy, Prosecution, Protection, Provention, Partnership and international Cooperation) อย่างจริงจังมากขึ้น ทั้งนี้ ได้จัดส่งรายงานการค้ำมนุษย์ฉบับล่าสุดประจำปี 2558 ให้กับอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศไทย ได้ดำเนินการชี้แจงกับกลุ่มสหภาพยุโรป และกลุ่มองค์กรเอกชนต่างๆ ถึงมาตรการที่รัฐบาลไทยได้ดำเนินการแก้ไข ปัญหาการค้ำมนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักสากล สร้างความเป็นธรรมที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมบูรณาการการทำงานให้

ตาราง 18 การจัดทำงานประมาณในลักษณะบูรณาการเรื่องการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

งบประมาณลักษณะบูรณาการเรื่องการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	
หลักการสำคัญ	จัดระบบบริหารการใช้แรงงานต่างด้าวและประชาชนกลุ่มเป้าหมายปลอดภัยจากการค้ามนุษย์
สาระของกรอบงบประมาณ	1. การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ประกอบด้วย (1) จัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว (2) สกัดกั้น ผลักดัน ป้องกันคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (3) เสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (4) ให้ความคุ้มครองสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย (5) รณรงค์ประชาสัมพันธ์การใช้แรงงานต่างด้าว และ (6) พัฒนาระบบการเชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูลระดับประเทศ 2. การพัฒนาและบริหารข้อมูล ได้แก่ พัฒนาระบบการเชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูลระดับประเทศ 3. การพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน ประกอบด้วย (1) พัฒนากลไกการบริหารจัดการตาม พ.ร.บ.การค้ามนุษย์ และ (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 4. การป้องกัน ประกอบด้วย (1) ส่งเสริมให้มีการอบรมเผยแพร่ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย และ (2) รณรงค์สร้างจิตสำนึกและเจตคติในเรื่องสิทธิมนุษยชนและการต่อต้านการค้ามนุษย์ให้แก่ภาคีเครือข่าย 5. การคุ้มครองช่วยเหลือ ประกอบด้วย (1) พัฒนาผู้ให้บริการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง (2) ส่งเสริมการคุ้มครองพยานให้มีประสิทธิภาพ และ (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการดูแลผู้เสียหาย 6. การดำเนินคดี ประกอบด้วย (1) เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรในการดำเนินคดี (2) ปรามปรามผู้กระทำความผิด และ (3) เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดี 7. การบริหารจัดการเฉพาะ (จังหวัดชายแดนภาคใต้) ได้แก่ จัดระบบบริหารการใช้แรงงานต่างด้าวและการป้องกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในมิติความมั่นคง และเศรษฐกิจ
ผลผลิต (Output)	1. แรงงานต่างด้าวได้รับการจัดระบบอย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษตามกฎหมาย 3. ประชากรเป้าหมายได้รับการป้องกันและคุ้มครองช่วยเหลือ
ผลลัพธ์ (Outcome)	1. แรงงานต่างด้าวได้รับการคุ้มครองและปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย 2. ประชากรกลุ่มเป้าหมายปลอดภัยจากกระบวนการค้ามนุษย์
ผลกระทบ (Impact)	1. ประเทศไทย มีการใช้แรงงานต่างด้าวอย่างเหมาะสมเกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคง 2. ครอบคลุมชุมชนสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
ตัวชี้วัด	1. แรงงานต่างด้าวเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย 2. ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับการป้องกันไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ 3. ผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองและกลับสู่สังคมอย่างปลอดภัย 4. การดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ 5. ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ที่มา: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน

สอดคล้องเพื่อนำไปสู่เป้าหมายทั้งในด้านการดำเนินคดี การคุ้มครองช่วยเหลือ การป้องกัน การพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน การพัฒนาและบริหารข้อมูล อาทิ

(1) **ด้านนโยบายและการขับเคลื่อน** ประกาศให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันขับเคลื่อนอย่างจริงจังตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แบบบูรณาการ รวมทั้งการปฏิรูปทั้งระบบ ทบทวนกลไกการทำงานแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ระดับชาติ

(2) **ด้านการดำเนินคดี** กวดขันจับกุมเครือข่ายการกระทำความผิดอย่างเข้มงวด สามารถจับกุมเครือข่ายและผู้ต้องหาได้จำนวนมาก ทั้งในความผิดฐานการค้าประเวณีเด็ก ข่มขืน บังคับ การค้ามนุษย์ในแรงงานประมง ดำเนินการป้องกันในเชิงรุก กวดขันตรวจสอบพื้นที่และกิจการที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงสามารถช่วยเหลือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงได้เป็นจำนวนมาก

(3) **ด้านการแก้ไขปัญหาประมงที่ผิดกฎหมาย** สหภาพยุโรปแจ้งเตือนประเทศไทยเกี่ยวกับการทำประมงผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU Fishing) พร้อมทั้งให้เวลาไทย 6 เดือนในการแก้ปัญหาก่อนที่จะประเมินอีกครั้งในเดือนตุลาคม ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย พระราชบัญญัติการประมงฉบับแก้ไขได้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปัจจุบันอยู่ระหว่างประกาศในราชกิจจานุเบกษา และการยกร่างกฎหมายลำดับรองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมจำนวน 367.3 ล้านบาท ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวตามแผนงานเร่งด่วน 1) การจดทะเบียนเรือประมงและออกใบอนุญาตทำการประมง 2) การควบคุมและเฝ้าระวังการทำประมง 3) การจัดทำระบบติดตามตำแหน่งเรือ (Vessel Monitoring System: VMS) และ 4) การปรับปรุงระบบการตรวจสอบย้อนกลับ และการใช้มาตรา 44 ในการบูรณาการเจ้าหน้าที่ทุกส่วนในการร่วมแก้ปัญหาและจัดตั้งศูนย์ดูแล 28 ศูนย์ตามแนวชายฝั่งทะเล

(4) **ด้านการแก้ไขปัญหาขบวนการค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญา** โดยยึดหลักปฏิบัติและกฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและตลาดแรงงานสากล กำหนดมาตรการเข้มข้นไม่ให้ข้าราชการในพื้นที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง หากพบจะถูกดำเนินการทางวินัยอาญาทันที พร้อมจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่ต่อต้านการค้ามนุษย์และให้ความร่วมมือกับทางราชการในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบ ตามหลักสากลและหลักมนุษยชน จัดให้มีการลงทะเบียนเพื่อติดตามตัวและดูแลได้ง่าย

ตาราง 19 การดำเนินการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ที่สำคัญ

แนวทาง	ผลการดำเนินงาน
การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ	ระยะเร่งด่วนประกอบด้วย มาตรการป้องกัน สกัดกั้น ปราบปรามการค้ามนุษย์ และโครงการสืบสวน ปราบปรามเครือข่ายขบวนการค้ามนุษย์ในพื้นที่เสี่ยงชายแดน รวมถึงป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ระยะขยายผลคือ มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ มาตรการสกัดกั้นการเดินทางเข้าออกทุกช่องทาง อำนาจความยุติธรรมทางอาญา และเปิดช่องทางรับแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นสากล
คณะกรรมการนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์และการทำประมงผิดกฎหมายโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน	แต่งตั้งคณะกรรมการ 5 คณะ ประกอบด้วย (1) คณะอนุกรรมการการปราบปรามการค้ามนุษย์ (2) คณะอนุกรรมการด้านสตรีในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (3) คณะอนุกรรมการการแก้ปัญหาค้าแรงงานเด็กและต่างด้าว (4) คณะอนุกรรมการแก้ปัญหาค้าประมงผิดกฎหมาย และ (5) คณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป้องกันและปราบปรามปัญหาค้ามนุษย์
การแก้ไขกฎหมายที่ผิดกฎหมาย	- การจัดระเบียบเรือ โดยการจดทะเบียนเรือและขอใบอนุญาตการทำประมงอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน 50,970 ลำ ออกใบอนุญาตทำประมงกว่า 25,000 ลำ - การควบคุมเฝ้าระวังการทำประมง มอบหมายให้กรมประมงตั้งศูนย์การควบคุมการแจ้งเข้า - ออกท่าเรือ (PIPO) ให้ครบทุก 22 จังหวัดชายทะเล และจัดตั้งศูนย์ VMS ที่ส่วนกลางให้พร้อมปฏิบัติงานในเดือน พฤษภาคม 2558 - การติดตั้งระบบติดตามตำแหน่งเรือ (VMS) เป้าหมายติดตั้งบนเรือประมงขนาด 30 ตันกรอสส์ขึ้นไป 5,532 ลำ ได้แก่ (1) เรือประมงนอกน่านน้ำ 74 ลำ ซึ่งมีการติดตั้ง VMS แล้ว 49 ลำ (2) กลุ่มเรือประมงขนาดมากกว่า 60 ตันกรอสส์ขึ้นไป 1,996 ลำ คาดว่าภายในปีนี้จะติดตั้งได้ 1,347 ลำ และ (3) กลุ่มเรือประมงขนาด 30-60 ตันกรอสส์ 3,462 ลำ ซึ่งจะดำเนินการได้ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประมงฉบับใหม่ - พระราชบัญญัติการประมงฉบับแก้ไขผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างประกาศในราชกิจจานุเบกษา และการยกทรงกฎหมายลำดับรองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถบังคับใช้ได้ภายใน 60 วัน หลังจากที่พระราชบัญญัติการประมงฉบับใหม่มีผลบังคับใช้ - การจัดทำแผนระดับชาติในการป้องกันการทำประมงผิดกฎหมาย ซึ่งจะแล้วเสร็จภายในเดือนพฤษภาคม 2558 - การจัดทำแผนระดับชาติในการป้องกัน ยับยั้งและขจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (NPOA – IUU)
การให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549	คุ้มครองคนประจำเรือบนเรือเดินทะเลในทุกด้าน และคำนึงถึงความแตกต่างด้านสัญชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม รวมทั้งลักษณะการจ้างงานเฉพาะด้านบนเรือ และให้รัฐสมาชิกองค์การแรงงานระหว่างประเทศที่ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ สามารถขึ้นตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่และสภาพการทำงานของคนประจำเรือบนเรือเดินทะเลของต่างประเทศที่มาเทียบท่าประเทศของตนได้
การช่วยเหลือแรงงานไทย ในเกาะอัมบน ประเทศอินโดนีเซีย	ดำเนินการช่วยเหลือ 567 ราย ส่วนลูกเรือประมงไทยที่ยังตกค้าง ต้องเร่งให้การช่วยเหลือหลายด้าน โดยมีคณะทำงานจากหลายกระทรวงที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบดูแล และเดินทางไปประเทศอินโดนีเซียเพื่อนำแรงงานประมงไทยกลับประเทศอย่างเร่งด่วน
การเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดกฎหมาย	โทษสูงสุด ประหารชีวิต
การควบคุมแรงงานภาคประมง ใน 7 มาตรการรวมถึงแก้ปัญหาค้าการทำประมงร่วมกับประเทศต่างๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมายของทุกประเทศ	ประกอบด้วย จัดระเบียบแรงงานประมง จัดทำฐานข้อมูลเรือให้มีความชัดเจน ตรวจสอบเรือที่จะออกจากท่าเรืออย่างเข้มงวด ทั้งตามที่อยู่ในท่าเรือและตามทะเล ตั้งศูนย์ควบคุมและติดตามเรือ

ที่มา: 1. <http://www.thaigov.go.th/> รายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ”

2. คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ระหว่างทางทางประสานงานเพื่อส่งตัวชาวโรฮิงญาไปประเทศที่สามที่ต้องดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักสากลระหว่างประเทศต่อไป

(5) ด้านการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์
รูปแบบการนำคนมาขอตาน ดำเนินการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ทั้งระบบกวาดล้างคนเร่ร่อนและขอตาน มาดำเนินคดีตาม พ.ร.บ. ควบคุมการขอตาน พ.ศ. 2484 และเป็นบุคคลต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย สำหรับคนไทยจัดให้มีสถานที่รองรับกลุ่มคนขอตานและฝึกสอนอาชีพ ส่วนคนต่างด้าวจะประสานสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองดำเนินการผลักดันออกนอกประเทศต่อไป

(6) ด้านกฎระเบียบ

- คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติควบคุมการขอตานที่กำหนดให้ยกเลิก พ.ร.บ. ควบคุมการขอตาน พ.ศ.2484 และห้ามไม่ให้มีการขอตาน โดยให้ส่งตัวผู้ทำการขอตานไปยังสถานสงเคราะห์ รวมถึงกำหนดบทลงโทษผู้บังคับ ชูเชิญ ให้ผู้อื่นขอตานเพื่อประโยชน์ของตนเองและให้ส่งคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ก่อนส่งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

- ดำเนินการแก้ไขกฎกระทรวงด้านแรงงานแก้ไขพระราชบัญญัติด้านการค้ามนุษย์ และออกกฎหมายใหม่ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ห้ามเข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ การเรียกรับผลประโยชน์ หากพบจะถูกลงโทษทางวินัยและอาญา การแก้ไขกฎหมายเพื่อคุ้มครองพยานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดกฎหมายโดยมีโทษสูงสุดคือประหารชีวิต

แม้ว่าปัจจุบันรัฐบาลได้ยกระดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์เป็นนโยบายเร่งด่วนลำดับต้นและเร่งรัดให้ส่วนราชการดำเนินงานแก้ไขปัญหาลักษณะจริงจังและบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว อย่างไรก็ตาม ยังควรต้องเน้นการดำเนินงานด้านการดำเนินคดี ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ในมุมมองของสหรัฐฯ เนื่องจากที่ผ่านมาภายใต้แผนงานด้านดำเนินคดีเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ควรเน้นการพัฒนากระบวนการเชิงรุกในการคัดแยกผู้เสียหายและคุ้มครองกลุ่มเสี่ยง การเข้มงวดในการประกันตัวผู้ต้องหา รวมถึงการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง จะทำให้ไทยบรรลุผลการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และหลุดพ้นจากการเฝ้าระวังของโลกโดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ได้จัดลำดับไทยเป็น Tier 3

ตาราง 20 การรับเรื่องร้องเรียนจำแนกตามประเด็น

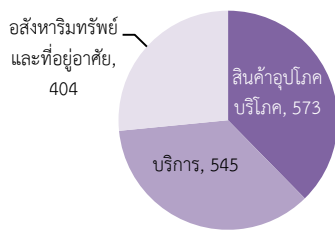
หน่วย : ราย

เรื่องร้องเรียน	Q1/2557	Q2/2557	Q3/2557	Q4/2557	Q1/2558
ด้านโฆษณา	131	621	519	244	260
ด้านฉลาก	254	682	752	664	572
ด้านสัญญา	287	843	805	636	632
ด้านกฎหมาย	10	15	39	5	4
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	-	-	-	131	54
รวม	682	2,161	2,115	1,680	1,522

หมายเหตุ: Q1/2557 มีสถานการณ์ชุมนุมทางการเมือง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

แผนภาพ 18 ประเภทสินค้าหลักที่ร้องเรียน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

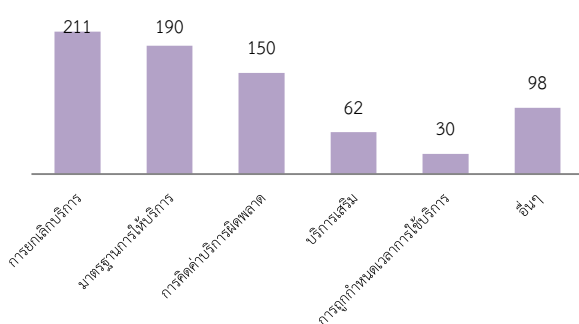
ตาราง 21 การรับเรื่องร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม

หน่วย : ราย

ประเภทบริการ	Q1/2557	Q2/2557	Q3/2557	Q4/2557	Q1/2558
โทรศัพท์เคลื่อนที่	419	435	497	297	464
อินเทอร์เน็ต	73	92	123	117	218
สถานีวิทยุคมนาคม	5	16	4	12	46
โทรศัพท์พื้นฐาน	8	14	30	56	10
โทรศัพท์เคลื่อนที่พีซี	-	1	-	-	-
บริการอื่นๆ	2	3	1	2	3
รวม	407	659	660	484	741

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

แผนภาพ 19 ประเด็นเรื่องร้องเรียนด้านกิจการโทรคมนาคมเดือน ม.ค.-มี.ค. 58

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

“สเตอรอยด์” (Steroid) เป็นสารที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นเพื่อใช้ในการรักษาโรค มีสรรพคุณช่วยลดอาการบวม อักเสบและแก้ปวดได้อย่างทันใจแต่มีความเป็นพิษสูงจึงถูกกำหนดให้เป็นยาควบคุมพิเศษ ซึ่งในกรณียากินและฉีดจะต้องสั่งจ่ายโดยแพทย์และจำหน่ายในโรงพยาบาลและคลินิก ส่วนยาทาที่กำหนดให้เป็นยาอันตรายที่จ่ายโดยเภสัชกร

เนื่องจากสรรพคุณครอบจักรวาลดังกล่าวจึงมีการนำไปผสมในยาและขายกันอย่างแพร่หลายโดยไม่คำนึงถึงอันตรายที่จะเกิดกับผู้บริโภค โดยเฉพาะกรณีที่ใช้ต่อเนื่องจะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพ อาทิ อาการบวม ความดันโลหิตสูง หน้าตาเปลี่ยนแปลงไป (Cushing's syndrome) การทำงานของตับและไต แผลในทางเดินอาหาร ติดเชื้อได้ง่าย กระดูกพรุน มีผลต่อตับและไต และต่อหิน เป็นต้น

รายงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 7 พบว่าประชาชน 1,000 คนมีปัญหาคลินิกจากการใช้สเตอรอยด์ที่ไม่เหมาะสมประมาณ 93 คน และมีอัตราการตายจากการใช้สเตอรอยด์ที่ไม่เหมาะสมร้อยละ 6.4 รวมทั้งผู้ป่วยจะใช้เวลานานในการรักษาตัวต่อครั้งนานกว่าผู้ป่วยกลุ่มอื่น

การร้องเรียนอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

การร้องเรียนสินค้าและบริการผ่านสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคไตรมาสแรกของปี 2558 จำนวน 1,522 เรื่อง ลดลงจากไตรมาสก่อนร้อยละ 9.4 ประเภทสินค้าหลักที่ร้องเรียนมากที่สุดคือ สินค้าอุปโภคบริโภค 573 เรื่อง ได้แก่ รถยนต์และเครื่องมือสื่อสารฯ รองลงมาคือ บริการ 545 เรื่อง ได้แก่ สถาบันเสริมความงาม บริการโทรศัพท์และจองตั๋วเครื่องบินฯ และอสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัย 404 เรื่อง ได้แก่ อาคารชุดและบ้านจัดสรร โดยประเด็นสินค้าและบริการที่ร้องเรียนเป็นเรื่องสัญญามากที่สุด ร้อยละ 41.5 รองลงมาคือ ด้านฉลากร้อยละ 37.6

สำหรับบริการกิจการโทรคมนาคม พบว่า สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้รับเรื่องร้องเรียนในไตรมาสแรก 741 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนร้อยละ 53.1 เป็นเรื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่มากที่สุด 464 เรื่อง หรือร้อยละ 62.6 รองลงมาเป็นอินเทอร์เน็ต 218 เรื่อง หรือร้อยละ 29.4 โดยอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการขยายตัวของบริการให้บริการ ประเด็นเรื่องที่มีการร้องเรียนมากที่สุดคือ การยกเลิกบริการ 211 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาคือ มาตรฐานการให้บริการ 190 เรื่อง หรือร้อยละ 25.6 และคิดค่าบริการผิดพลาด 150 เรื่อง หรือร้อยละ 20.2

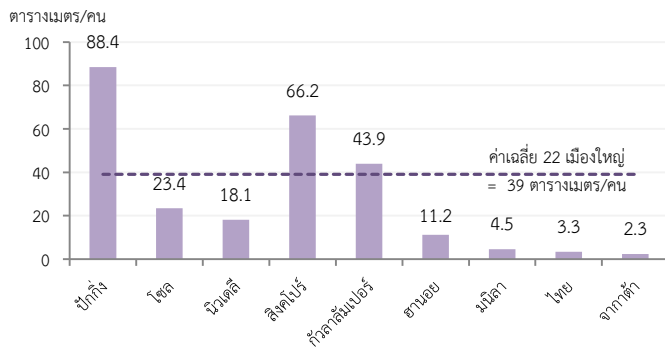
นอกจากการร้องเรียนของผู้บริโภคที่สะท้อนถึงผลกระทบที่ผู้บริโภคได้รับจากการซื้อสินค้าและบริการแล้ว ยังมีสินค้าและบริการอื่นๆ ที่ผู้บริโภคได้รับผลกระทบโดยไม่รู้ตัวหรือไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากไม่เกิดอันตรายในทันที และรู้สึกพึงพอใจกับผลของผลิตภัณฑ์ในช่วงต้น อาทิ ผลิตภัณฑ์อาหารหรือยาที่มีสเตอรอยด์ปลอมปน ซึ่งอยู่ในรูปยาชุด ยาหม้อ ยาลูกกลอน และขยายไปสู่การปลอมปนในผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร หรือน้ำผลไม้สมุนไพรต่างๆ

แม้ว่าจะมีการดำเนินงานทั้งในเรื่องการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้มีการควบคุมและกระจายยาได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อให้ความรู้และเฝ้าระวังการใช้ยาที่ปลอดภัยแล้ว ยังจำเป็นต้องเร่งบูรณาการหน่วยงานให้เกิดการบังคับใช้กฎหมาย ในการสุ่มตรวจ จับกุม และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สินค้าที่ไม่ถูกต้องแก่สาธารณะเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสินค้าที่เป็นอันตรายจำหน่ายแก่ผู้บริโภค

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อคุณภาพชีวิตของคนที่ดีขึ้น

การพัฒนาและจัดเตรียมพื้นที่สีเขียวให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรในเมือง จะส่งผลดีต่อสภาพแวดล้อมเมือง คนเมืองมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

แผนภาพ 20 ปริมาณพื้นที่สีเขียวต่อประชากรของเมืองหลวงต่างๆ ในเอเชีย

ที่มา: Asian Green city Index 2011

ตาราง 22 มาตรฐานพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรในประเทศต่างๆ

ประเทศ	พื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากร 1,000 คน (หน่วย : ไร่)	พื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากร 1 คน (หน่วย : ตารางเมตร)
องค์การอนามัยโลก	5.6	9
มาตรฐานสากล	9.4	15
สหรัฐอเมริกา	25.0	40
อังกฤษ	17.5	23
เม็กซิโก	9.4	15
โปแลนด์	9.4	15
สิงคโปร์	6.8	10.9
ญี่ปุ่น	3.4	5.4
มาเลเซีย	1.8	2.9
ไทเป	0.3	0.4

ที่มา: Park and Greenery Space Planning in a large City: Laboratory of Urban Landscape Design, Nobura Masuda, Prefecture, College of Agriculture, 2003 อ้างถึงใน ปุณยช รุจิโร, 2549

คุณค่าของพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองยั่งยืน

1. คุณค่าเชิงเศรษฐกิจ:

พื้นที่สีเขียวยั่งยืน ช่วยเพิ่มมูลค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เพราะการจัดภูมิทัศน์ด้วยต้นไม้และพื้นที่สีเขียวทำให้พื้นที่มีมูลค่าสูงขึ้น โดยในหลายกรณีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีต้นไม้ใหญ่ร่มรื่นสวยงามจะขายได้ราคาสูงกว่าสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่มีต้นไม้ถึงร้อยละ 20 และผลการวิจัยทางการตลาดพบว่า โครงการที่มีพื้นที่สีเขียวและมีภูมิทัศน์ร่มรื่นสวยงาม ผู้ซื้อจะให้เป็นข้อตัดสินใจเลือกซื้อต่อจากเรื่องราคาขาย ส่วนผลต่อเศรษฐกิจในระดับเมืองพบว่า เมืองที่มีความร่มรื่นสวยงามด้วยต้นไม้และสวนสาธารณะ จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักผ่อนในเมืองได้มากกว่าและยาวนานกว่าเมืองที่เต็มไปด้วยสิ่งปลูกสร้างและการจราจรที่แออัด

2. คุณค่าในเชิงสังคม:

พื้นที่สีเขียวจัดเป็นแหล่งนันทนาการของคนเมือง เพราะเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ช่วยเสริมสร้างสุขภาพกายและใจ รวมทั้งยังเป็นแหล่งพบปะพูดคุย สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันของคนเมือง พื้นที่สีเขียวจึงมีส่วนช่วยสร้างสุนทรียภาพ ความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นชีวิตชีวา และการมีสภาพจิตใจที่อ่อนโยนจากการได้สัมผัสกับธรรมชาติ และยังช่วยในแง่ของความยั่งยืน เนื่องจากชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรงต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นเมืองน่าอยู่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาอย่างยั่งยืนอีกทางหนึ่ง

3. คุณค่าในเชิงสิ่งแวดล้อม:

พื้นที่สีเขียวช่วยบรรเทาอากาศทั่วไปดূรรม ร้อน ร่มรื่น ลดการพังทลายของดิน ลดความเร็วลม ลดมลภาวะทางเสียง ช่วยบรรเทาภาวะโลกร้อน ก่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิด ซึ่งสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ถือเป็นฐานทรัพยากรที่มีค่าต่อการพัฒนาเมือง โดยนำมาเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต ทั้งยังแสดงถึงความมั่นคงทางอาหารและการพึ่งตนเองได้ของเมืองนั้น

ที่มา: “พื้นที่สีเขียวยั่งยืน” ปัจจัยจำเป็นของชุมชนเมือง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ออกกำลังกาย พบปะพูดคุย และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการลดภาวะโลกร้อน

จากข้อมูลปริมาณพื้นที่สีเขียวต่อคนของกรุงเทพมหานครซึ่งต่ำมากเพียง 3.3 ตารางเมตรต่อคน เมื่อเทียบกับมหานครอื่นๆ ในประเทศเอเชีย เช่น กรุงปักกิ่ง 88.4 ตารางเมตรต่อคน เมืองสิงคโปร์ 66.2 ตารางเมตรต่อคน กรุงกัวลาลัมเปอร์ 43.9 ตารางเมตรต่อคน กรุงโซล 23.4 ตารางเมตรต่อคน เมืองฮานอย 11 ตารางเมตรต่อคน ทั้งนี้ กรุงเทพมหานครมีพื้นที่สีเขียวต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลกมากกว่าเท่าตัวที่อยู่ 9 ตารางเมตรต่อคน ขณะที่ประเทศไทยมีการกำหนดมาตรฐานของพื้นที่สีเขียว¹¹ ที่ควรมีในเขตเทศบาลนคร กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาไว้ที่ 12 ตารางเมตรต่อคน ที่น่าห่วงมากขึ้นคือ พื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ยังกระจายตัวอยู่ในพื้นที่นอกเมือง เช่น มีนบุรี หนองจอก ส่วนพื้นที่ย่านฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานครชั้นในมีอยู่น้อยมาก

การขาดแคลนพื้นที่สีเขียวส่งผลกระทบต่อโดยตรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ เนื่องจากทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหามลพิษ รวมถึงขาดพื้นที่เพื่อการนันทนาการพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนั้น ยังทำให้สภาพอากาศในเมืองใหญ่กลายเป็นเกาะร้อน เนื่องจากการก่อสร้างอาคารสูงที่เต็มไปด้วยคอนกรีตซึ่งมีคุณสมบัติดูดซับและสะท้อนรังสีความร้อนทำให้ทั้งเมืองมีความร้อนเพิ่มสูงขึ้น ปัจจุบันประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง ดังจะเห็นได้จากการบรรจุแผนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวไว้ทั้งในแผนพัฒนามาตรระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา¹² นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559¹³ สำหรับกรุงเทพมหานครมีโครงการเพิ่มพื้นที่สีเขียวตามนโยบายมหานครสีเขียว โดยได้มีการกำหนดเป้าหมายในปี 2559 จะต้องมียพื้นที่สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมของเมืองร้อยละ 7 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้รัฐบาลได้วางแผนจะพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้นด้วยการจัดสรรพื้นที่มีกะสน 150 ไร่ ของการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นพื้นที่สีเขียวฟอกออกซิเจนให้กับคนกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นอีกด้วย

¹¹ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2548 กำหนดมาตรฐานพื้นที่สีเขียวขั้นต่ำในเขตเมืองไว้ดังนี้ (1) เทศบาลตำบล ควรมีพื้นที่สีเขียวอย่างน้อยร้อยละ 10 และมีพื้นที่สีเขียวเพื่อการนันทนาการอย่างน้อยร้อยละ 3 ของพื้นที่ทั้งหมดของเทศบาล (2) เทศบาลเมือง ควรมีพื้นที่สีเขียวอย่างน้อยร้อยละ 10 และมีพื้นที่สีเขียวเพื่อการนันทนาการอย่างน้อยร้อยละ 5 ของพื้นที่ทั้งหมดของเทศบาล และ (3) เทศบาลนคร กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาควรมีพื้นที่สีเขียวอย่างน้อย 12 ตารางเมตรต่อคน หรือ 7.5 ไร่ ต่อประชากรพันคน และมีพื้นที่สีเขียวเพื่อการนันทนาการอย่างน้อย 4 ตารางเมตรต่อคน หรือ 2.5 ไร่ ต่อประชากรพันคน

¹² แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเน้นการวางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรมทางสังคม และระบบนิเวศเข้าด้วยกัน โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มพื้นที่สีเขียว และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในพื้นที่เมือง การกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองอย่างเข้มข้น ตลอดจนการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองอย่างบูรณาการด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม

¹³ นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 (นโยบายหลักด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน) ได้กำหนดเป้าหมายให้ชุมชนทุกระดับมีการจัดการพื้นที่สีเขียว อันจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ตลอดจนสนับสนุนประชาชน ชุมชน และองค์กรเอกชน เพื่ออาสาสมัครร่วมพัฒนาและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว

ส่วนที่สอง: บทความพิเศษเรื่อง “อาชีพะทวิภาคี: พลั้ร่วมสร้างกำลังคนคุณภาพ”

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นพลังร่วมระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้งานที่มุ่งเน้นพัฒนากำลังคนให้เกิดการเรียนรู้การทำงาน มีสมรรถนะตรงกับความต้องการสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศ หากการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคียังมีข้อจำกัดในหลายด้าน อาทิ การขาดความรู้และไม่เข้าใจในการจัดการเรียน การบริหารจัดการ คุณภาพของสถานศึกษา ตลอดจนการขาดความร่วมมือของสถานประกอบการ ซึ่งจำเป็นต้องเร่งดำเนินการพัฒนากลไกการบริหารจัดการทั้งระบบคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา การผลิตและพัฒนาครูช่างให้เพียงพอและมีคุณภาพ การจัดทำข้อมูลและมีศูนย์ประสานงานเพื่อสนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ตลอดจนพัฒนาและกำกับคุณภาพสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน

ปัจจุบันไทยประสบภาวะการขาดแคลนแรงงานทั้งในเรื่องปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะแรงงานฝีมือระดับกลาง ขณะที่กระแสการเรียกร้องการสร้างกำลังคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะการทำงานได้เป็นประเด็นสำคัญในประชาคมโลกมากขึ้น การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นแนวทางที่เกิดจากความร่วมมือของผู้ผลิตและผู้ใช้งาน มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้การทำงาน มีสมรรถนะและตรงกับความต้องการ รวมทั้งเป็นการสร้างเด็กและคนวัยทำงานให้มีทักษะชีวิตและทักษะการทำงานที่มากพอต่อการเผชิญโลกการทำงานในชีวิตจริง อย่างไรก็ตาม การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคียังมีข้อจำกัดในหลายด้าน ทำให้มีจำนวนนักเรียนไม่มากพอกับความต้องการของสถานประกอบการ อาทิ การขาดความรู้และไม่เข้าใจในการจัดการเรียน การบริหารจัดการ คุณภาพของสถานศึกษาซึ่งนำไปสู่ทัศนคตินักเรียนและผู้ประกอบการ ตลอดจนการขาดความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ จำเป็นต้องได้รับพัฒนาและสร้างความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญหนึ่งที่จะผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับกลางที่มีคุณภาพนำไปสู่การยกระดับสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศ

หลักการและแนวคิดการศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training: DVT) เป็นการการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนวิชาชีพได้มีโอกาสฝึกงานภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริงเพื่อให้ผู้เรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงานและนำเอาทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงและจบการศึกษาออกไปเป็นช่างเทคนิคและช่างชำนาญการอย่างเต็มรูปแบบ ดังนั้น ผู้เรียนจะมีเวลาเรียนทั้งภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ โดยความต่อเนื่องของระยะเวลาฝึกงานขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา

นักการจัดการศึกษาเชื่อว่าแนวคิดนี้จะเกิดผลดีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการ ฝึกให้ผู้เรียนมีกึ๋นนิสัยและเจตคติที่ดีในการทำงาน เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งทำให้ได้ผลผลิตที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานโดยสามารถปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้ทันที โดยในต่างประเทศมีการจัดที่ประสบความสำเร็จในหลายประเทศ เช่น ประเทศเยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส เกาหลี และสิงคโปร์ เป็นต้น

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คืออะไร

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับ สถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนการวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนาากำลังคน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษา จำแนกตามสังกัด 2551-2556

(หน่วย:คน)

ปีการศึกษา	สช.	สอศ.	อื่นๆ	รวม
2551	399,357	680,340	53,596	1,133,834
2552	384,199	694,276	30,997	1,109,472
2553	404,758	692,233	54,494	1,151,485
2554	369,622	684,055	55,746	1,109,423
2555	346,142	660,894	31,482	1,038,518
2556	321,643	652,584	29,422	1,003,649

หมายเหตุ: สช. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สอศ. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ที่มา: รายงานสถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2551-2556 กระทรวงศึกษาธิการ

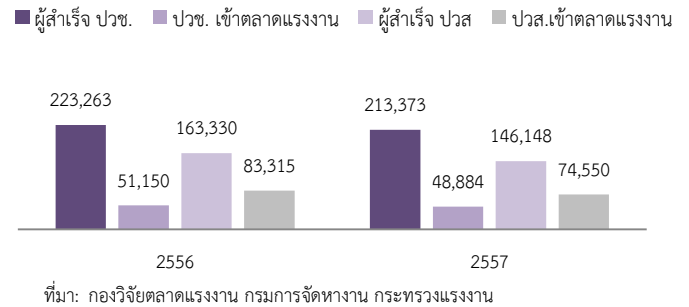
สถานการณ์การผลิตและแนวโน้ม

การจัดอาชีวศึกษาในประเทศรับผิดชอบโดยสถาบันการศึกษาภาครัฐและเอกชนกว่า 800 แห่งทั่วประเทศ มีนักเรียนประมาณ 1 ล้านคน อยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 6.9 แสนคน และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 3.1 แสนคน โดยในแต่ละปีมีผู้สำเร็จการศึกษาประมาณ 3-4 แสนคน เป็นระดับ ปวช. กว่า 2 แสนคน และระดับ ปวส. 1.5 แสนคน ในจำนวนนี้ประมาณร้อยละ 80 ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ศึกษาต่อ และผู้สำเร็จระดับ ปวส. ศึกษาต่อประมาณร้อยละ 50 แม้ตลาดแรงงานจะมีความต้องการในกลุ่มนี้สูงแต่นักเรียนส่วนใหญ่กลับเลือกเรียนสายสามัญ โดยสัดส่วนนักเรียนเรียนต่อสายสามัญ:ปวช. เป็น 60:40 จากเป้าหมายที่ตั้งไว้ 50:50 และแม้จะมีผู้เข้าเรียนในสายอาชีวศึกษา แต่นักเรียนจำนวนมากก็นิยมเรียนต่อจนถึงระดับปริญญาตรี ทำให้เกิดความขาดแคลนแรงงานระดับกลาง สาเหตุหลักมาจากค่านิยมที่มองว่าเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาเป็นเด็กเรียนไม่ดี เกร ยากจน **คุณภาพ**ของเด็กที่จบไม่มีทักษะเพียงพอที่จะปฏิบัติงานซึ่งเป็นผลจากคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อ**ค่าจ้าง**ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างค่าจ้างระดับ ปริญญาตรีและ ปวช./ปวส.ค่อนข้างสูงทำให้เด็ก/ผู้ปกครองสนับสนุนให้เรียนต่อสายสามัญจนถึงปริญญาตรี

สำหรับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแม้จะมีการจัดทั้งสถาบันของรัฐและเอกชน แต่มีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนระบบทวิภาคีเฉพาะในส่วนสังกัดของรัฐ โดยรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ณ เดือนกรกฎาคม 2557 มีสถานศึกษาที่จัดระบบทวิภาคีทั้งสิ้น 382 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 90 ของสถานศึกษาในสังกัดเป็นสถานศึกษาจัดเต็มรูปแบบร้อยละ 36 แห่ง สถานประกอบการ 8,089 แห่ง มีนักเรียนทั้งสิ้น 61,244 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2552 กว่าเท่าตัว อย่างไรก็ตาม สัดส่วนนักเรียนมีเพียงร้อยละ 9.4 ของนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งหมดและมีนักเรียนเฉลี่ย 160 คนต่อสถานศึกษา

ประเภทวิชาที่มีนักเรียนมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมบริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนต่อนักเรียนในรายสาขา พบว่า สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีสัดส่วนสูงสุดคือ ร้อยละ 29.5 ขณะที่สาขาอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 11 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแม้นักเรียนระบบทวิภาคีจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ยังมีสัดส่วนน้อย โดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรมทั้งที่เป็นช่างเทคนิคฝีมือที่ต้องการการฝึกทักษะ เนื่องจากการบริหารจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีมีความซับซ้อน และขึ้นอยู่กับความพร้อมของหลายฝ่ายทั้งสถานศึกษา สถานประกอบการ ตลอดจนผู้ปกครอง/เด็กนักเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ ด้านความสำเร็จของนักเรียนที่จบอาชีวศึกษาทวิภาคี อาทิ การมีงานทำ รายได้ ฯลฯ ยังขาดการรวบรวมข้อมูลในภาพรวมทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์และประเมินผลสำเร็จรวมทั้งเผยแพร่เพื่อสร้างแรงจูงใจและปรับทัศนคติของสังคม

ผู้สำเร็จและเข้าสู่ตลาดแรงงานของอาชีวศึกษา

จำนวนนักเรียน นักศึกษา ระบบทวิภาคี ปีการศึกษา 2551-2557 สังกัด สอศ.

ปีการศึกษา	ปวช.	ปวส.	รวมทั้งสิ้น
2551	42,330	-	42,330
2552	17,877	8,900	26,777
2553	21,219	10,404	31,623
2554	21,841	13,340	35,181
2555	22,257	15,437	37,694
2556	24,294	19,076	43,370
2557	32,129	29,115	61,244

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ข้อมูล ณ 4 ก.ค.2557)
<http://techno.vec.go.th/Default.aspx?tabid=659>

เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีกับนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งหมด (ปวช. และ ปวส.) สังกัด สอศ. ปี 2557

ประเภทวิชา	อาชีวศึกษา	ระบบทวิภาคี	สัดส่วน(%)
เกษตรกรรม	21,684	866	4.0
คหกรรม	17,879	1,396	7.8
เทคโนโลยีสารสนเทศ & การสื่อสาร	412	0	0.0
พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ	221,464	12,293	5.6
ประมง	1,632	213	13.1
ศิลปกรรม	11,582	1,520	13.1
อุตสาหกรรม	359,774	39,545	11.0
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	18,058	5,328	29.5
อุตสาหกรรมสิ่งทอ	332	84	25.3
รวม	652,817	61,244	9.4

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ข้อมูล ณ 4 ก.ค.2557) ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

อาชีวศึกษาทวิภาคี: ยกระดับคุณภาพและลดภาวะขาดแคลนแรงงาน

สถานประกอบการและสถานศึกษาจะทำความตกลงร่วมกัน โดยจัดให้มีการทำสัญญาฝึกงาน สถานประกอบการจะเข้าร่วมจัดทำหลักสูตร ระยะเวลาในการฝึกงาน ซึ่งจะยืดหยุ่นเหมาะสมตามลักษณะของธุรกิจและสาขาวิชา รวมทั้งมีการพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมากขึ้น เช่น การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ¹⁴ (Competency based Curriculum) การจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้ใช้ปัญหาเป็นหลัก¹⁵ (Problem based Learning) และการเรียนแบบโครงการ¹⁶ (Project based Learning) เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฝึกทำงานได้จริง ด้านครูและครูฝึกก็จะจัดให้มีการฝึกอบรมเพิ่มทักษะทั้งด้านการสอน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสถานศึกษาและสถานประกอบการ การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่มีการใช้จริงในสถานประกอบการ สามารถพัฒนาครูผู้สอนและยกระดับคุณภาพของนักเรียนให้มีความสามารถและตรงกับความต้องการของตลาด

ขณะที่นักเรียนที่เข้าฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการผ่านกระบวนการเรียนรู้จากครูฝึกซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานจริงมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสูงและได้ใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ทันสมัยและใช้งานจริงในสถานประกอบการ จะมีสถานภาพเป็นทั้งนักเรียนและพนักงานของสถานประกอบการที่ได้รับค่าตอบแทน เมื่อจบการศึกษา เด็กจะได้รับทั้งวุฒิปริญญาตรีจากสถานศึกษาและใบรับรองการผ่านการฝึกงานจากสถานประกอบการเป็นโอกาสให้ได้รับการบรรจุเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษา ส่วนผลงานของนักเรียนจะใช้เป็นผลผลิตของสถานประกอบการ ลดการขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งสามารถคัดเลือกพนักงานที่มีทักษะตรงกับความต้องการโดยไม่ต้องเสียเวลาฝึกแรงงานซึ่งเป็นปัญหาที่สถานประกอบการส่วนใหญ่ประสบอยู่

รูปแบบและขั้นตอนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีเป็นความร่วมมือของ 2 ฝ่าย คือสถานประกอบการและสถานศึกษา โดยจะเริ่มจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้ ปัจจุบันมีรูปแบบความร่วมมือ 5 รูปแบบ คือ (1) การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) ในพื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ (2) การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) นอกพื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ (3) การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีบางสาขาวิชา (4) การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีแก่พนักงานของสถานประกอบการ และ (5) การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีโดยร่วมมือกับสถานประกอบการในต่างประเทศ

ขั้นตอนการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ (1) สำรวจความพร้อมของทั้งสองฝ่าย ในเรื่องกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณและการบริหารจัดการ (2) ลงบันทึกความร่วมมือ (MOU) กรอบดำเนินงาน เช่น ระยะเวลาเรียน/ฝึกทักษะอาชีพ ค่าใช้จ่าย บุคลากร (3) ประชาสัมพันธ์และแนะแนวผู้เรียน (4) ร่วมจัดทำแผนการเรียนตลอดหลักสูตรทั้งแผนการเรียนและแผนการฝึกอาชีพ (5) คัดเลือก

¹⁴ หลักสูตรฐานสมรรถนะ ยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก การออกแบบหลักสูตรจึงมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาในด้านทักษะ ความสามารถ เจตคติและค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียนในอนาคต (ศ.ดร.ดำรง บัวศรี: 2535)

¹⁵ วิธีการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาหรือสถานการณ์เป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นการเรียนที่พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการทำงานร่วมกันเป็นทีม

¹⁶ กำหนดให้นักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษา จัดทำโครงการร่วมกับสถานประกอบการตามโจทย์ของสถานประกอบการ ทำให้ได้ผลงานที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ผู้เข้าเรียนและทำสัญญาการฝึกอาชีพ (6) การปฐมนิเทศผู้เรียน/ผู้ปกครองเกี่ยวกับระเบียบ แนวการจัดการเรียนการสอนและหลักเกณฑ์ การปฏิบัติต่างๆ (7) การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ โดยทำความเข้าใจและกำหนดหน้าที่ครูและบุคลากร อบรม/สัมมนาครู และครูฝึก (8) การนิเทศการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ โดยจัดทำหลักเกณฑ์และแผนการนิเทศ และรายงานผล และ (9) การ วัดและประเมินผลรายวิชาและการฝึกอาชีพ และเมื่อเด็กสำเร็จการศึกษาก็จะมีการติดผลผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อทำรายงานและนำไปปรับ การดำเนินงานต่อไป

ปัจจัยความสำเร็จ

- **ผู้บริหารสถานศึกษา** การจัดการศึกษาเป็นการ บูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงานของรัฐ และสถานประกอบการ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกุญแจสำคัญยิ่งในการเป็นผู้ประสานความร่วมมือให้ทุกฝ่าย เข้ามามีบทบาทร่วมในการบริหารงานอาชีวศึกษา โดยการ แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ทุกฝ่ายจะได้รับ มีการจัดรูปแบบการ บริหารที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทของสถาน ประกอบการและสาขาวิชา ทั้งในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การฝึกงาน การวัดและประเมินผล รวมทั้ง การสร้างระบบบริหารในรูปคณะกรรมการเพื่อให้การจัด ทวิภาคีเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงที่จะเปลี่ยนแปลง ตามผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อต้องโยกย้าย

- **ผู้ประกอบการ** เจ้าของหรือผู้บริหารของสถาน ประกอบการต้องตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ให้ความร่วมมือและเสียสละอย่างจริงจัง ซึ่งปัจจุบันปัญหาการขาดแคลนกำลังคนที่มีคุณภาพทำให้ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ให้เอื้อต่อการสร้าง ความร่วมมือ อาทิ ความยืดหยุ่นของการจัดการเรียนการสอน ระบบทวิภาคี ความเชื่อมั่นที่มีต่อสถานศึกษา ความต่อเนื่อง ของนโยบายการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี เป็นต้น

- **การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย** การสร้างความ ร่วมมือกับสถาบันทางสังคมและชุมชนรอบบริเวณวิทยาลัย เช่น ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วัด กลุ่ม/สมาคมอาชีพ ฯลฯ และเข้า ร่วมเป็นคณะกรรมการวิทยาลัย ซึ่งจะช่วยสนับสนุนและร่วม แก่ไขปัญหาการดำเนินงานของวิทยาลัย และการจัด อาชีวศึกษาทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง

- **นโยบายที่ชัดเจนและการสร้างกลไกสนับสนุน กระบวนการบริหารงาน** โดยจะต้องถ่ายทอดให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจ นโยบายอย่างชัดเจน รวมทั้งสร้างกลไกเพื่อการสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งในเรื่องการอบรมบุคลากรให้เกิดความเข้าใจในนโยบาย และมิ ความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีครู/ครูฝึกที่มีทักษะเพียงพอสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร การวิจัย เกี่ยวกับรูปแบบการจัดตั้งและแผนการเรียนการสอนเพื่อให้สถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ ตลอดจนมีศูนย์ประสานเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลของ สถานประกอบการที่เป็นภาคีเครือข่าย และประชาสัมพันธ์ให้กับนักเรียนและผู้ปกครองที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ

กรณีศึกษาวิทยาลัยการอาชีพบางแก้วฟ้า

เริ่มจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีในปี 2555 ปัจจุบันมีนักเรียน 1,283 คน (ปีการศึกษา 2557) เป็นนักเรียนระดับ ปวช. 890 คน ปวส. 393 คน เป็นนักเรียน ระบบทวิภาคีระดับ ปวช. 214 คน ปวส. 260 คน มีเครือข่ายสถานประกอบการกว่า 50 แห่ง โดยสถานประกอบการส่วนใหญ่อยู่นอกพื้นที่การศึกษา

จุดเริ่มต้น ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความมั่นใจเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองว่า นักเรียน ระบบทวิภาคีที่ฝึกงานจะได้รับค่าตอบแทนโดยประกันรายได้เด็กที่เข้าฝึกงานจะมี รายได้ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน และประสานกับสถานประกอบการเพื่อตกลง ทำความร่วมมือโดยแสดงให้เห็นว่าเด็กสามารถทำงานได้ ซึ่งก่อนการส่งเด็กเข้า ฝึกงาน สถานศึกษาได้จัดทำโครงการเตรียมเด็กก่อนฝึกงาน

กระบวนการดำเนินงาน สถานศึกษาและสถานประกอบการได้จัดทำหลักสูตรที่มี ความยืดหยุ่นโดยเฉพาะระยะเวลาในการฝึกงานอย่างต่อเนื่องประมาณ 1 ปี ซึ่ง เป็น การฝึกงานตามสาขาที่เรียน การร่วมวัดและติดตามผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ อุปนิสัย การจัดฝึกอบรมครูและครูฝึก ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีในการนิเทศงานซึ่ง ผู้เกี่ยวข้องทุกคนสามารถติดตามได้

ปัจจัยความสำเร็จผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและมีนโยบายชัดเจน การ กระตุ้นและสร้างทีมในการทำงาน การยกระดับสมรรถนะครูโดยฝึกอบรมครูทั้งใน เรื่องวิธีคิด ความสำคัญของระบบทวิภาคี และเนื้อหาสาระและเทคโนโลยีที่ เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการสร้างภาคีเครือข่ายกับสถานประกอบการ ผู้ปกครอง/ นักเรียน โดยผู้บริหารที่สามารถต่อรองและตกลงกับสถานประกอบการได้ทำให้สถาน ประกอบการเกิดความเชื่อมั่น การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง/นักเรียน และสถาน ประกอบการเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านข้อจำกัด ได้แก่ ความต่อเนื่องของการจัดระบบทวิภาคีซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหาร สถานศึกษาส่งผลต่อความเชื่อมั่นของสถานประกอบการ การขาดแคลนครูช่างที่จะ ส่งผลต่อการเรียนการสอนด้านทักษะและให้ความสำคัญกับระบบทวิภาคี ผู้ประกอบการขาดความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ด้านภาษี ภาระงานครูที่เพิ่มขึ้นทั้งจาก การนิเทศงาน การประสานและบริหารจัดการงานต่างๆ และการปรับตัวในการทำงาน ของนักเรียน

• **การกำหนดมาตรฐานและวิธีการประเมินการปฏิบัติงาน** เนื่องจากคุณภาพมาตรฐานของการดำเนินงานที่สร้างเด็กที่มีสมรรถนะ จะสร้างความเชื่อมั่นแก่สถานประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฝึกเพิ่มขึ้น ขณะที่การติดตามและรายงานผลเด็กที่เรียนจบมีงานทำ มีรายได้สูง จะส่งผลให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีแรงจูงใจให้เข้ามาเรียนสายอาชีวศึกษามากขึ้น

ข้อจำกัดการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี

- สถานศึกษาขาดความพร้อมทั้งในเรื่องบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลจากเนื้อหาที่ไม่ครอบคลุมกับงานในสถานประกอบการและมีความถี่ไม่เหมาะสม ขาดงบประมาณสนับสนุนการในพัฒนาบุคลากรและนิเทศติดตามผล รวมทั้งมีเครื่องมือและอุปกรณ์ในสถานศึกษาไม่เพียงพอและไม่ทันสมัยต่อจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- สถานประกอบการ แม้ว่าสถานประกอบการจะมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการเปิดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย แต่ยังมีปัญหาขาดความเข้าใจการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี และจำนวนครูฝึกไม่เพียงพอ ครูฝึกขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนไม่มีเวลาสอนงานเนื่องจากมีภาระอื่นมาก
- นักเรียน ขาดความพร้อมความเข้าใจและขาดวุฒิภาวะในการปรับตัวให้เข้ากับการศึกษาระบบทวิภาคีที่ต้องเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นักเรียนส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าการฝึกภาคปฏิบัติมีความซ้ำซากและมุ่งเน้นการปฏิบัติมากเกินไป จนเกิดปัญหาการลาออกกลางคัน และสร้างความเบื่อหน่ายให้กับสถานประกอบการ

การวิเคราะห์ SWOT Analysis การจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีของสถาบันอาชีวศึกษา

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
สถานศึกษา			
- หลักสูตรมีความชัดเจน - สถานศึกษามีความเข้าใจในระบบ DVT - มีงบประมาณที่ชัดเจน - มีจำนวนสถานศึกษาที่เปิดสอนร้อยละ 80	- ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่อง DVT ทำให้คนรู้จักน้อย - บางแห่งไม่ติดตามผู้สำเร็จการศึกษาและไม่มีตัวอย่างนักศึกษาที่จบแล้วเข้าสู่ตลาดแรงงานให้เห็นชัดเจน - บุคลากรบางแห่งไม่เข้าใจและไม่ยอมรับ DVT - ขาดการจัดทำแผนการเรียนที่เป็นตัวอย่างให้สถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ - ขาดการนิเทศการฝึกในสถานประกอบการ - อาจารย์มีภาระการสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาดูแลนักศึกษาในระบบ DVT	- นโยบายของรัฐบาลสนับสนุนอย่างชัดเจน - มีกฎหมายบังคับใช้ในการฝึกอาชีพ - มี พรบ. การอาชีวศึกษารองรับ	- ขาดการสนับสนุนด้านเครื่องมือและสื่อการเรียนการสอนอย่างจริงจัง - ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจจัด DVT อย่างจริงจัง - ขาดยานพาหนะในการออกตรวจนิเทศนักศึกษา
สถานประกอบการ			
สถานประกอบการให้ความสนใจในการรับนักศึกษาฝึกงานเพื่อทดแทนพนักงานของสถานประกอบการ	- การฝึกอบรมในสถานประกอบการไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน - สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการจัด DVT - สถานประกอบการเห็นผู้เข้าฝึกอาชีพเป็นพนักงานจึงไม่ให้ความสำคัญกับการฝึกอาชีพ	- มีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น - สามารถลดหย่อนภาษีจากการดำเนินการ DVT ได้	- ครูฝึกเข้าฝึกงานให้กับนักศึกษาไม่ต่อเนื่องเพราะมีงานเร่งด่วน - สถานประกอบการบางแห่งไม่มีค่าตอบแทนให้กับผู้ฝึก
ผู้เรียน			
ผู้เรียนมีความสามารถและมีความตั้งใจในการทำงาน	- ผู้เรียนไม่เข้าใจในการจัด DVT - ผู้เรียนมีวุฒิภาวะต่ำ ทำให้ขาดความอดทนและความรับผิดชอบ	ผู้เรียนจบแล้วสามารถมีงานทำ	- ผู้เรียนไม่ได้รับค่าตอบแทนในการฝึกอาชีพทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียน DVT - ผู้เรียนมีปัญหาในการเดินทางไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

ที่มา: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน สำนักงานคณะกรรมการสภาการศึกษา, 2552

นโยบายและการดำเนินงาน

การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีได้รับความสำคัญและถูกกำหนดให้เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดอาชีวศึกษา มีการจัดตั้งศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ โดยจัดทำรูปแบบและแนวทางการปฏิบัติให้กับสถานศึกษาในกำกับ สอศ. ทุกแห่ง สามารถจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีได้อย่างน้อย 1 สาขาวิชา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556

ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและเร่งส่งเสริมอาชีวศึกษาทวิภาคีอย่างมาก โดยในปี 2558 มีเป้าหมายเพิ่มปริมาณผู้เรียนเพิ่มจำนวนสถานประกอบการ ผลักดันให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ คิดเป็นร้อยละ 50 ของสถานศึกษาทั้งหมด และสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีและปฏิบัติการเป็นทวิภาคีร้อยละ 100 โดยมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและสนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี ดังนี้

- **การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา** โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรจากสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาและกำหนดหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการอาชีพสาขาใหม่ อาทิ วิศวกรรมการแพทย์ เทคโนโลยีพลังงานทางเลือก และเทคโนโลยีรถไฟฟ้าความเร็วสูง เป็นต้น รวมทั้งออกแบบให้ง่ายสำหรับนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการฝึกงานในสถานประกอบการ
- **การพัฒนากลไกการบริหารจัดการ** โดยมีมาตรการลดปัญหาด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ได้แก่ การให้ชั่วโมงสอนในเวลา (โหลด) แก่ครูนิเทศเพื่อลดปัญหาการขาดรายได้ของครูจากการไปฝึกงานในสถานประกอบการของนักเรียน และสนับสนุนงบประมาณ งบฯ ระเบียบเพื่อให้เอื้อต่อการเดินทางของครูที่ไปนิเทศนักเรียนฝึกงาน ตลอดจนจัดการฝึกอบรมครูฝึก ครูนิเทศ เป็นต้น
- **การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี** โดยจัดกิจกรรมต่างๆ อาทิ งานอาชีวศึกษาทวิภาคีไทย การให้ความรู้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีแก่ผู้ประกอบการ โดยจัดทำคู่มือการลดหย่อนภาษี และหลักเกณฑ์การเสนอเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- **การพัฒนาคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี** โดยจัดทำมาตรฐานการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีสถานศึกษานำร่อง อาทิ กลุ่มอุตสาหกรรม เช่น วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด กลุ่มธุรกิจและการบริการ เช่น วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต กลุ่มธุรกิจอาหาร เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ เป็นต้น

นอกจากมาตรการส่งเสริมให้เกิดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแล้ว ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาในภาพรวมทั้งในเรื่องภาพลักษณ์ของนักเรียน พัฒนาคุณภาพการศึกษา เงินเดือนและความก้าวหน้าด้านอาชีพ ซึ่งจะสร้างแรงจูงใจให้เด็กเข้าเรียนในสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น สถานประกอบการและสังคมเกิดความเชื่อมั่นและให้ความร่วมมือ โดยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พัฒนาหลักสูตรสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน จัดทำมาตรฐานวิชาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยจัดอบรมแบบเข้มข้นให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน ตลอดจนจัดกิจกรรมแนะแนวเชิงรุก และบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนอาชีวศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนอาชีวศึกษาทวิภาคี

ปัจจุบันรัฐได้ให้ความสำคัญกับการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีซึ่งเป็นแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน การดำเนินงานถูกกำหนดเป็นนโยบาย มีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญเพิ่มเติม ดังนี้

- **การเร่งจัดทำข้อมูลการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศ** โดยสนับสนุนให้ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเป็นศูนย์ข้อมูลการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีของประเทศทั้งภาครัฐและเอกชนในเรื่องจำนวนนักเรียน สถานประกอบการ สถานศึกษา ตลอดจนสาขาวิชา หลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีความหลากหลายของแต่ละสาขาวิชา ตลอดจนติดตามผลสำเร็จของเด็ก อาทิ การทำงาน รายได้ เพื่อให้ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีบทบาทให้ความรู้ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลให้กับภาคีเครือข่ายต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้สถานประกอบการ และนักเรียนเข้าเรียน และมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกว้างขวางยิ่งขึ้น

- **การพัฒนากระบวนการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา** โดยเร่งพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูให้มีทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการแสวงหาความร่วมมือ การพัฒนากระบวนการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ สามารถบริหารจัดการและจัดรูปแบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นสูงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้การจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีมีความยั่งยืนต่อเนื่อง เนื่องจากการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่ต้องการความสามารถทั้งในด้านการบริหารงานและประสานความร่วมมือต่างๆ

- **การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา** ในหลายกรณีการเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อความต่อเนื่องการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการที่มีความเข้มแข็งจะช่วยลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ทั้งนี้ ในการคัดเลือกและกำหนดคุณลักษณะของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นกรรมการอาจยึดหลักความรู้ความสามารถ การเห็นประโยชน์และความมุ่งมั่นร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของบุคคลมากกว่าการได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด นอกจากนี้ ครูในระบบทวิภาคีมีภาระงานที่เพิ่มขึ้นทั้งจากการนิเทศงาน การอบรมเพิ่มเติม ตลอดจนการประสานกับสถานประกอบการควรมีระบบการประเมินความก้าวหน้าและผลตอบแทนที่สร้างแรงจูงใจให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

- **การเร่งผลิตและพัฒนาครูช่างให้เพียงพอและมีคุณภาพ** โดยประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการผลิตและพัฒนาครูอาชีวศึกษาในสายเทคโนโลยีและสายปฏิบัติการที่มี Technical Know-how คือ รู้จริงและสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งขณะนี้ยังมีไม่เพียงพอทำให้การขับเคลื่อนอาชีวศึกษาขาดความต่อเนื่อง

- **การกำกับคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษา** นอกเหนือจากการมีมาตรการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานแล้ว จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลสถานศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอย่างเข้มงวด อาทิ การยกเลิกการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เนื่องจากคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษามีความสำคัญต่อภาพลักษณ์ คุณภาพนักเรียนและความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง/นักเรียน และผู้ประกอบการ ซึ่งจะส่งผลต่อความร่วมมือของสถานประกอบการและการเข้าเรียนของนักเรียน

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2555				2556				2557				2558
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
1. คุณภาพของคน													
<i>การมีงานทำ^{1/}</i>													
การมีงานทำ (พันคน)	38,016	38,583	39,578	39,587	37,965	38,267	38,318	38,316	37,812	37,815	38,421	38,262	37,612
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.72	0.86	0.58	0.47	0.70	0.74	0.81	0.66	0.89	1.00	0.84	0.61	0.94
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)													
- รวม	0.72	0.86	0.58	0.47	0.72	0.74	0.77	0.65	0.89	1.00	0.84	0.61	0.94
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.32	0.32	0.25	0.20	0.33	0.33	0.28	0.28	0.49	0.41	0.37	0.35	0.48
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.07	1.20	0.81	0.64	1.08	0.81	0.83	0.90	1.15	1.29	1.33	0.93	1.29
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.89	0.94	0.74	0.82	0.97	0.83	0.97	0.73	1.14	1.20	0.95	0.60	1.22
- อาชีวศึกษา	1.24	1.03	1.12	0.71	0.84	0.72	1.61	1.23	1.37	1.46	0.98	0.96	1.15
- วิชาชีพชั้นสูง	1.60	2.28	0.90	0.95	1.16	2.11	1.88	1.35	1.40	1.72	1.20	0.91	1.37
- มหาวิทยาลัย	1.32	2.02	1.28	0.80	1.37	1.71	1.88	1.32	1.45	2.13	1.62	0.96	1.61
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	352.87	379.52	301.55	355.74	308.69	220.14	274.31	291.83	277.89	258.09	245.10	244.07	281.18
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)													
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)													
- รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	52.53	51.79	51.94	51.92	50.13	49.82	49.77	49.69	49.28	48.87	49.11	48.57	47.90
- มัธยมศึกษาตอนต้น	15.69	16.01	16.66	16.54	15.67	16.04	16.00	15.94	15.88	16.05	16.23	16.04	15.82
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	11.18	11.40	11.13	11.23	11.06	11.12	11.29	11.34	11.45	11.58	11.67	11.94	12.16
- อาชีวศึกษา	3.30	3.38	3.34	3.16	3.59	3.45	3.42	3.46	3.50	3.55	3.44	3.52	3.57
- วิชาชีพชั้นสูง	4.45	4.66	4.64	4.65	4.86	4.84	4.69	4.71	4.81	4.75	4.63	4.67	4.77
- มหาวิทยาลัย	12.85	12.77	12.29	12.49	14.69	14.73	14.82	14.86	15.09	15.20	14.91	15.25	15.77
<i>สุขภาพ</i>													
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังเร่งด่วน (ราย) ^{2/}													
- บอดอัมเสบ	49,387	37,122	64,638	44,793	55,424	35,238	49,812	45,007	60,599	38,215	56,775	45,121	55,222
- ใช้เลือดออก	6,362	16,388	28,804	28,039	21,979	53,050	65,382	14,362	4,953	8,222	16,554	11,270	7,413
- มือ เท้า และปาก	4,859	8,024	22,921	9,493	9,585	8,853	18,087	9,606	9,662	19,732	27,792	8,649	8,741
- ใช้หัวโตใหญ่	8,837	6,175	28,611	18,477	17,394	6,062	11,631	8,854	30,899	11,178	16,146	15,842	23,696
- บิด	4,109	3,617	2,858	2,510	2,733	2,710	2,465	1,678	2,326	2,261	2,050	1,469	1,640
- หัด	1,982	1,188	1,221	816	937	788	618	304	340	321	313	210	223
- ฉีหนู	579	932	1,594	1,170	639	634	974	856	393	462	774	634	257
- ใช้สมองอักเสบ	114	204	175	187	183	192	175	173	140	143	153	158	165
- อหิวาตกโรค	19	17	6	3	4	1	1	2	2	2	6	2	2
- ใช้กาฬหลังแอ่น	2	3	1	2	3	2	2	7	4	3	2	5	4
- พิษสุนัขบ้า	1	2	1	1	1	2	2	-	2	1	2	1	2
2. ความมั่นคงทางสังคม													
<i>ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)^{3/}</i>													
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ-การจราจรทางบก	11.82	9.76	10.04	11.44	12.35	10.12	9.91	9.77	10.62	10.24	8.78	10.15	9.08
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	9.73	9.86	8.37	9.68	9.28	9.45	8.76	8.31	8.79	8.99	8.71	9.20	8.78
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	18.23	18.83	18.78	19.16	18.97	18.51	19.36	18.35	17.49	17.68	17.50	17.04	15.63
- สัดส่วนคดียาเสพติด	121.75	141.05	134.32	150.7	168.63	169.16	176.05	153.87	141.91	153.10	146.00	132.83	118.76
<i>การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}</i>													
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	2,484	2,308	2,762	1,985	2,380	1,488	1,646	1,579	682	2,161	2,115	1,680	1,522
- กรณีสัญญา/อสังหาริมทรัพย์	1045	856	908	738	758	663	632	676	287	843	805	636	632
- กรณีสินค้าและบริการทั่วไป	1011	1027	1,045	793	759	555	709	608	254	682	752	664	572
- กรณีโฆษณา	419	417	796	431	310	233	244	246	131	621	519	244	260
- กรณีกฎหมาย	7	7	11	13	541	6	37	40	10	15	39	5	4
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	2	1	2	10	12	31	24	9	0	0	0	131	54
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	17,894	16,516	14,010	12,562	10,321	10,314	12,348	8,790	3,410	10,804	12,703	11,784	12,293

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
1. คุณภาพของคน													
การมีงานทำ													
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{6/}	97,912	102,484	106,200	109,425	113,675	117,424	117,823	113,033	120,842	119,550	125,792	129,535	132,177
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{7/}	96.50	96.96	97.23	97.58	97.96	98.13	98.19	98.13	98.43	98.83	98.81	98.81	98.70
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{7/}	2.40	2.16	2.07	1.83	1.51	1.38	1.38	1.49	1.04	0.70	0.70	0.70	0.80
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^{6/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	783	697	787	754	578	597	508	605	521	383	347	274	256
สุขภาพ ^{8/}													
อัตราการเจ็บป่วย (ต่อประชากรพันคน)	1809.63	1845.04	1,798.06	1,878.92	2,079.57	2,292.29	2,436.12	2,639.43	2,816.17	2,947.64	3,116.45	2,916.62	
อัตราป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)													
- เนื่องจากร้าย (มะเร็ง)	98.98	101.67	107.05	114.31	124.38	130.75	134.22	133.05	143.21	153.59	154.49	265.57	
- หัวใจ	391.45	451.45	503.10	530.75	618.20	687.72	749.54	793.03	844.82	935.92	955.07	887.20	
- เบาหวาน	340.95	380.75	444.16	490.53	586.82	650.43	675.74	736.48	792.61	848.77	868.30	1,081.25	
- ความดันโลหิต	340.99	389.83	477.35	544.05	659.57	778.12	860.53	981.48	1,058.73	1,187.00	1,245.56	1,621.72	
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ประสาทหลอน (ต่อประชากรแสนคน)	38.12	39.33	38.93	42.02	45.62	48.79	47.28	49.77	57.25	64.14	63.30	82.63	
ความผิดปกติทางอารมณ์ (สะท้อนอารมณ์) (ต่อประชากรแสนคน)	12.17	13.41	13.54	14.83	15.86	18.48	20.09	26.46	30.85	33.61	34.89	42.94	
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	66.21	62.45	64.64	59.69	64.89	63.48	60.94	60.86	56.43	60.43	53.65	46.44	
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	33.97	37.13	35.90	37.64	42.41	42.27	45.88	49.00	56.77	60.75	62.35	59.77	
ประชากร													
อัตราส่วนการะงังพึง (ร้อยละ) ^{9/}	50.88	50.46	50.03	49.69	49.26	48.84	48.43	48.11	55.22	55.47	55.83	56.29	56.85
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{10/}	32.44	-	26.76	-	21.94	20.04	20.43	17.88	16.37	13.22	12.64	10.94	10.51
การศึกษา													
อัตราการนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{11/}													
- ประถมศึกษา	105.26	104.83	104.24	104.17	103.47	104.51	104.83	104.00	104.30	103.50	104.00	102.72	
- มัธยมศึกษาตอนต้น	85.65	90.34	92.47	95.45	96.67	96.37	95.62	94.87	98.01	98.43	97.65	96.75	
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	60.79	62.76	63.82	63.80	65.77	67.16	68.14	69.57	71.68	72.18	73.18	75.07	
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	45.42	53.01	52.92	55.60	62.50	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18	51.85	46.48	
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{12/}	7.40	7.50	7.60	7.80	7.80	7.90	8.00	8.10	8.20	8.20	8.00	8.00	8.10
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{13/}	8.10	8.30	8.40	8.60	8.70	8.70	8.80	8.90	9.00	9.10	8.80	8.90	9.00
- ชาย	8.30	8.40	8.60	8.80	8.90	8.80	8.90	9.00	9.10	9.20	8.90	8.90	9.00
- หญิง	7.90	8.10	8.20	8.50	8.60	8.60	8.70	8.90	9.00	9.10	8.80	8.90	9.00
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}	3.80	3.80	3.90	4.10	4.20	4.30	4.40	4.40	4.60	4.70	4.50	4.70	4.80
- ชาย	4.50	4.50	4.70	4.90	4.90	5.00	5.10	5.10	5.30	5.40	5.10	5.30	5.40
- หญิง	3.20	3.30	3.40	3.50	3.60	3.80	4.00	3.90	4.10	4.20	4.10	4.20	4.30
2. ความมั่นคงทางสังคม													
สถาบันครอบครัว													
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{14/}	97.30	96.00	96.60	98.65	98.50	99.30	98.86	99.70	99.78	99.84	99.53	99.71	99.64
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{15/}					62.24	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.28	
หลักประกันทางสังคม													
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	92.47	93.01	95.47	96.25	97.82	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87	99.84
- ประกันสังคม	11.65	12.95	13.34	13.92	14.75	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91	15.99	16.56	16.83
- สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6.62	6.44	6.82	6.61	6.51	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77	7.69	7.66	7.62
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	74.20	73.62	75.31	75.37	76.20	74.79	75.06	75.86	75.20	75.28	75.27	74.74	73.48
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น												0.16	0.87
- สิทธิอื่นๆ	-	-	-	0.35	0.36	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00	0.95	0.75	1.03
- ยังไม่มีสิทธิ	7.53	6.99	4.53	3.75	2.18	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13	0.16
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/}	20.57	21.80	22.49	23.43	24.32	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56	35.32
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)													
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	20.90	22.20	22.20	20.60	20.20	19.80	18.20	16.90	11.90	14.15	11.84	11.29	9.79
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{18/}	60.50	76.40	73.40	73.46	69.30	62.60	52.80	51.40	45.80	39.76	38.85	36.82	36.99
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{18/}	109.70	106.40	110.70	122.00	122.40	115.80	106.00	93.70	88.90	78.88	77.41	77.41	72.23
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{18/}	422.80	196.20	119.80	160.42	176.20	225.00	320.00	371.60	416.40	539.91	565.44	683.55	563.55
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมด													
ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ ^{4/}	15.68	15.16	13.83	12.08	11.85	12.92	14.06	13.57	12.62	11.77	19.98	20.37	

องค์ประกอบหลัก	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}													
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	4,467	5,554	6,586	7,284	5,693	5,898	4,504	6,818	6,574	7,422	9,598	6,509	6,638
- บ้าน อาคาร ที่ดิน	2,068	1,985	2,501	3,425	2,875	2,681	1,758	2,794	2,362	2,927	3,547	2,543	2,030
- สินค้าและบริการ	2,026	2,984	3,103	3,089	2,059	1,937	1,540	2,827	2,835	3,121	4,024	3,112	2,937
- การโฆษณาต่างๆ	373	585	949	708	673	1,187	892	1,072	1,354	1,257	2,012	787	1,515
- การขายตรงและตลาดแบบตรง	-	-	33	62	86	93	314	125	23	117	15	67	156
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	18,745	22,834	15,682	11,026	12,984	14,599	16,808	34,804	53,341	61,242	60,982	41,773	38,701
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน													
พฤติกรรมในการบริโภค													
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	87.16	-	87.95	-	88.75	87.80	88.40	87.90	88.32	88.07	88.30	88.10	
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	12.84	-	12.05	-	11.25	12.20	11.60	12.10	11.68	11.93	11.70	11.90	
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	-	32.70	-	29.20	29.30	-	32.00	-	31.50	-	-	
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	-	23.00	-	20.20	18.50	-	20.70	-	21.40	-	-	
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน													
การใช้บริการจากสื่อต่างๆ (ชม./วัน) ^{21/}	-	-	2.8	-	-	-	-	2.9	-	-	-	-	
- การอ่านหนังสือ (รวมถึงพิมพ์/วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	-	-	1.1	-	-	-	-	1.0	-	-	-	-	
- การชม/การฟังโทรทัศน์	-	-	2.7	-	-	-	-	2.7	-	-	-	-	
- การชม/การฟังวิดีโอ ดิจิทัล วีซีดี	-	-	2.3	-	-	-	-	2.5	-	-	-	-	
- การฟังรายการวิทยุ	-	-	1.4	-	-	-	-	1.6	-	-	-	-	
- การท่องอินเทอร์เน็ต	-	-	1.9	-	-	-	-	1.9	-	-	-	-	
- การใช้ห้องสมุด	-	-	0.8	-	-	-	-	0.8	-	-	-	-	
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	4.8	6.0	7.0	7.1	8.5	9.30	10.96	12.33	13.80	14.80	16.60	18.30	21.70
4. สิ่งแวดล้อม													
สารอันตราย^{23/}													
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	33.38	26.9	29.49	32.03	29.34	30.2	29.4	39.64	79.96	70.38	77.5	68.00	
จำนวนผู้ป่วยที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)	2,751	2,499	2,717	1,640	1,452	1,586	1,868	1,926	2,306	2,250	1,458	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
จำนวนผู้เสียชีวิตที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)	11	9	10	-	-	1	-	-	-	-	1	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
ขยะ													
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	14.32	14.32	14.58	14.32	14.60	14.72	23.93	24.11	24.22	25.35	24.73	26.77	26.19
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.51	3.41	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะ ในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.48	3.37	3.41	3.03	3.07	3.11	5.69	5.97	5.77	5.64	5.86	7.42	7.88
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	1.78	1.80	1.81	1.81	1.83	1.85	3.13	3.07	3.16	3.41	3.57	3.30	2.69
มลพิษทางอากาศ													
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (24 ชั่วโมง) มคก./ ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	49.48	54.80	57.66	40.60	43.35	46.27	47.90	42.50	37.8	38.1	38.2	41.0	43.0

หมายเหตุ : * ปี 2544 ข้อมูลรวมการดูโทรทัศน์และวีดีโอ

- ที่มา : 1/ 7/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 2/ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- 3/ ข้อมูลสถิติคดีอาญาและอาชญากรรมจากศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ.2553-2583 ประมวลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 4/ กลุ่มงานข้อมูลและข้อสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ.ให้บริการเอกเทศดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)
- 6/ ข้อมูล GDP จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 8/ สถิติสาธารณสุข สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ ปี 2556 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค
- 9/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2543-2573 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553-2583 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.
- 11/ สถิติการศึกษาฉบับย่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
- 12/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลปี 2547-2555 จากปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 13/ ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเ็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- 15/ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข
- 17/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 18/ ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย
- 19/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 20/ การสำรวจพฤติกรรมกลุ่มบุหรืและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2544, 2547, 2550 และ 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549 และ 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปี2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป) ทำการสำรวจทุก 2 ปี
- 21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ.2544, 2547 และ 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำการสำรวจทุก 5 ปี
- 22/ ข้อมูลปี 2544-2551 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) พ.ศ.2552-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตจากสารพิษ ตัวเลขไม่สะท้อนความรู้สึกรังเกียจกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คณะทำงานพิจารณายกเลิกการจัดเก็บ

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน. 2557. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุนาน.

..... 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.

กรมควบคุมโรค สำนักโรคบาติวิทยา กระทรวงสาธารณสุข. 2557. ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียน ปี 2557.

..... 2558. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์: สถานการณ์การจมน้ำของ
เด็กไทย พ.ศ. 2557. ปีที่ 46 ฉบับที่ 10 : 20 มีนาคม 2558.

..... 2558. สถานการณ์โรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2558. สรุปสาธารณภัยประจำวัน.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์. 2558. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน
ป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2558.

กรมอนามัย สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กระทรวงสาธารณสุข. 2558. สถานการณ์ปัญหาวัยรุ่นไทย.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2558. ผลการดำเนินงานโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี 2557/2558.

เดลินิวส์ออนไลน์. 2558. กทม. ลัดสวนพื้นที่สีเขียวต่ำกว่าเกณฑ์ 2 เท่า.

ณัฐพงศ์ พันธุ์ชัย. 2558. นวัตกรรม : นาโนไฟแนนซ์ (Nano-Finance). สำนักวิชาการ. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ธานินทร์ ศรีชมพู และคณะ. 2557. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร ปีที่ 16 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2557 หน้า 120-130.

ปรัชญนันท์ นิลสุข และปณิดา วรณพิรุณ. 2556. การปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี: กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบ้าน
ค่าย. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2556 หน้า 148-153.

ปาริฉัตร จันทิ. 2555. การศึกษาระบบทวิภาคี ทางออกของปัญหาแรงงานไทย. วารสารบริหารธุรกิจ ปีที่ 35 ฉบับที่ 135 กรกฎาคม-กันยายน
2555 หน้า 29-37.

ปทุมณัฐ รุธิโร. 2549. ความยั่งยืนในการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง.

พิทยา ชินะจิตพันธุ์ และคณะ. 2555. รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสาขาช่างอุตสาหกรรม. วารสารวิชาการ
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 มค.-เมย. 2555 หน้า 180-188.

วีรวัฒน์ วงษ์ดนตรี. 2556. ค่านิยมและทักษะ อุปสรรคอาชีวศึกษาไทย “ทวิภาคี” จะคลี่คลายแรงงานฝีมือขาดแคลน. หนังสือพิมพ์ อีคอนนิวส์ ปีที่ 24
ฉบับที่ 555 กันยายน 2556 หน้า 12-16.

ศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2558. สถิติคดีจราจรทางบก มกราคม-มีนาคม 2558.

..... 2558. สถิติคดีอาญา มกราคม-มีนาคม 2558.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2556. แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.

..... 2557. รายงานประจำปี 2556.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558. ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้
กับการทำงาน (Work-integrated Learning).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2556. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.

..... 2557. การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2556.

..... 2557. การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2556.

..... 2557. การสำรวจสุขภาพจิต (ความทุกข์) ของคนไทย.

สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2557. ดัชนีราคาผู้บริโภค.

สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2548. พื้นที่สีเขียวที่ยั่งยืนปัจจัยจำเป็นของชุมชนเมือง.

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน. 2557. การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว.

เอกสารการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 7. 2557. ระเบียบวาระที่ 2.2 การจัดการสเตรอยด์ที่คุกคามสุขภาพคนไทย. วันที่ 7 พ.ย. 2557.

<http://bme.vec.go.th/tabid/1235/ArticleId/2252/-2556.aspx>. ติดตามประเมินผลอาชีวศึกษา 2556.